

Črna kronika

Ptuj • Neznanec s škropivom uničil gredice mačeh v mestu

➔ Stran 12

Podravje

Ormož • Namesto na telovadbo na sprehod, ker je telovadnica zasedena

➔ Stran 5

vrednost v
MEDIA BAR

Štajerski TEDNIK

Ptuj, petek, 25. februarja 2022

Letnik LXXV • št. 15 • Odgovorna urednica: **Simona Meznarič** • ISSN 1581-6257 • Cena: 1,65 EUR

Ptuj • Dražbe bolnišničnih nepremičnin: najemniki se bojijo prihodnosti

»Stanovanja, v katerih živimo leta, bodo kupili tajkuni!«

Za mnoge je danes navaden petek, za najemnike bolnišničnih stanovanj na Ptuj, ki so sicer državna lastnina, pa dan, poln strahu in negotovosti. »Po 12 letih življenja v tem stanovanju me država dobesedno meče ven kot žival. Vsak trenutek trepetam, kdo bo na dražbi ponudil več. S 650 evri pokojnine si enostavno ne bom mogla privoščiti dragega kredita, da bi nakup odplačevala še leta,« s tresočim glasom pripoveduje upokojena medicinska sestra Ana D.

Več na strani 3.

Foto: CG

Aktualno

Ptuj • So zanimivi le zavodi z višjimi sejinami in vplivom?

➔ Stran 2

Podravje

Destrnik • Aljaž z ekipo izdelal prvo pasjo protezo

➔ Stran 11

Ljudje in dogodki

Ormož • V Sodincih se v času pusta našemi cela vas

➔ Stran 17

Šport

Rokomet • Ptujška ekipa preko Maribora na final 4!

➔ Stran 14

Povračila potnih stroškov bolnikom •

Za 1.756 kilometrov povračilo v višini 13,45 evra

83,65	10,78
83,65	11,03
3,66	11,03
	11,94
	11,47
	11,35
	11,00
	11,12
	-19,70
	-9,95
	-19,94
	-20,19
	-21,07
	-10,69
	-21,38
	-30,73
	-22,82
	-22,00
	-11,12
	13,45
	0,00
	0,00
	13,45

strinjate, lahko v roku osmih dni po prejemu tega zahtev

➔ Stran 2

Kmetijstvo •

Subvencijska politika ostaja še naprej kmetova bergla

➔ Strani 8 in 9

petkova
izdaja

Javni sektor •

Vsak dogovor s sindikati poglobi razlike med različnimi profili zaposlenih

➔ Strani 6 in 7

Ptuj • Dražbe bolnišničnih nepremičnin: najemniki se bojijo prihodnosti

Upokojenka: »Stanovanja, v katerih živimo leta, bodo zdaj kupili tajkuni!«

Za mnoge je danes navaden petek, za najemnike bolnišničnih stanovanj na Ptuj, ki so sicer državna lastnina, pa dan, poln strahu in negotovosti. »Po 12 letih življenja v tem stanovanju me država dobesedno meče ven kot živali. Vsak trenutek trepetam, kdo bo na dražbi ponudil več. Popolnoma sem pretresena, s 650 evri pokojnine si enostavno ne bom mogla privoščiti dragega kredita, da bi nakup odplačevala še leta. Spet bodo največjo korist imeli tajkuni, ki hodijo na ogleda in bodo s preprodajo kasneje mastno zaslužili,« s tresočim glasom pripoveduje upokojena medicinska sestra Ana D.

Milijon evrov za zaprtje finančne konstrukcije za gradnjo Urgentnega centra Ptuj bo Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj pridobila s prodajo nepremičnin, katerih upravljalcev je. Te so državna lastnina, kar pomeni, da se bo denar od prodaje stekel v državni proračun, porabljen pa bo namenjeno za omenjeno investicijo. Gre za 12 stanovanj, garažo in zemljišče, ki jih prodajajo na dražbi.

Interes za nakup je bojda zelo velik. Predvsem za stanovanja, ki jih v mestu kronično primanjkuje in katerih izklicne cene so, glede na trenutno stanje cen nepremičnin na trgu, precej nizke. A to so le izklicne cene, povpraševanje bo seveda končne zneske skoraj zagotovo konkretno povišalo. Skupna izklicna vrednost 12 stanovanj, ki jih ponujajo na dražbi, znaša 512.000 evrov, od 24.500 evrov do 53.000 evrov. Nekatera so prazna, v drugih še vedno stanujejo

najemniki, številni s pogodbami za nedoločen čas. Gre za majhna stanovanja, najmanjše meri 21 m², največje 45 m². Stanovanja so v blokovskih naseljih: Rimska ploščad 22, Kvedrova ulica 3, Trubarjeva 11, Volkmerjeva 11, Ulica 25. maja, Kajuhova ulica, Ciril-Metodov drevored in Arbajterjeva 8.

Naprodaj je tudi garaža na Rimski ploščadi, v izmeri 13 m², izklicna cena zanjo pa 6.000 evrov. Štiri parcele ob bolnišnici ponujajo kot celoto, in sicer za 7.508 m² pričakujejo najmanj 463.000 evrov. Elektronska dražba za vse nepremičnine se je začela 21. februarja ob 10. uri, zaključila pa se danes, 25. februarja, ob 13. uri.

»Na naših plečih bodo gradili urgentni center!«

Upokojena medicinska sestra Ana D. pravi, da jo epilog te zgod-

be močno plaši. Enako tudi druge najemnike, ki so na trnih: »Na računalniku sedim že celi teden in spremljam, kaj se dogaja na dražbi. Občutek imamo, kot da na nas gledajo kot na živali. Mnoga podjetja so poskrbela za svoje delavce, jim ponudila možnost, da izkoristijo predkupno pravico in odkupijo najemniška stanovanja. Mi je nismo dobili. Trepetamo! Za tri najemnice vem, da želijo kupiti stanovanja, v katerih živimo, seveda po neki normalni ceni, a zdaj je jasno, da bodo te zelo verjetno šle v nebo.«

Z vidika prodajalcev je trenutno odličan čas za prodajo, cene na nepremičninskem trgu so podivjale, stanovanj pa primanjkuje. Nakup za navadne smrtnike z nizkimi pokojninami in plačami pa je druga zgodba ...

Stanovanje, v katerem živi naša sogovornica, je bilo pred dvema letoma ocenjeno na 35.000 evrov, zdaj izklicna cena zanj znaša skoraj

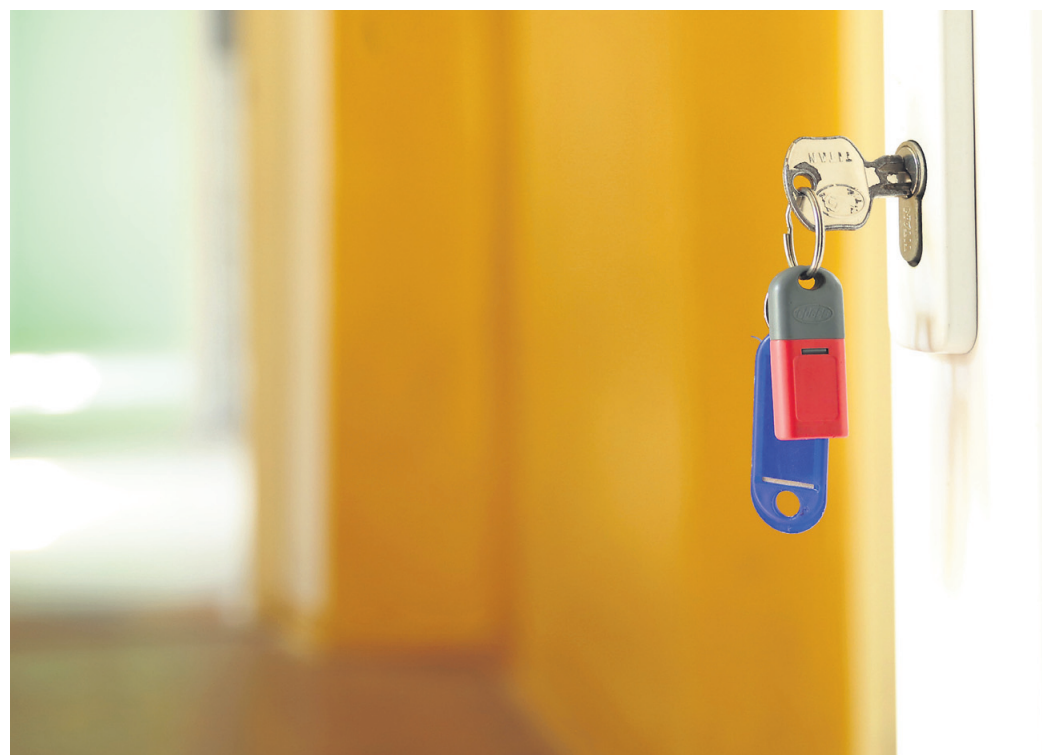

Foto: CG

Najemniki se bojijo, da ta zgodba zanje ne bo imela takšnega epiloga, kot bi si ga želeli. Stanovanja so pripravljena odkupiti, a se bojijo neizprososti prostega trga.

50.000 evrov. »Glede na to, da država nepremičnine prodaja zato, da bodo zbrali denar za urgentni center, to torej pomeni, da bodo vzeli nam, namesto da bi v državni blagajni zagotovili dovolj sredstev. Mi, ki imamo 650 evrov pokojnine, bomo torej prispevali denar za gradnjo urgentnega centra. Garaža

sem v bolnišnici, počutim sem izdano. Res sem razočarana nad našim sistemom,« sklene Ana. Sistem dražbe je jasen: nepremičnine so prodane tistemu, ki zanje ponudi največ, merilo izbora je ponujena cena. Z vidika lastnika, torej države oz. ministrstva, je prodaja na tak način ekonomična in

gospodarna, z vidika številnih najemnikov pa popolnoma neetična in nečloveška.

Kako se bo zgodba razpletla in ali je bila bojazen najemnikov, da ne bodo zmogli ponuditi toliko kot drugi dražitelji, upravičena, bo znano že danes, po zaključku dražbe.

Dženana Kmetec

Za prenovo vojašnice 60 milijonov, za urgenco ni pol milijona evrov?!

Čeprav se po desetletju zapletov in izigravanj gradnja ptujskega urgentnega centra zdaj vendarle začne, pa ima vsa zgodba okoli tega projekta precej bolj grenak kot sladek okus.

Za začetek: med novogradnjami urgentnih centrov po državi pred časom je iz evropskega sofinanciranja izpadel le projekt ptujskega urgentnega centra. Kdo je krivec za to, zdaj niti ni več pomembno. Da bi bil nekajmilijonski urgentni center na Ptuj, pomemben za vseh 20 občin Spodnjega Podravja, vendarle zgrajen, so se angažirale občine, podjetja in posamezniki, ki so za zaprtje finančne konstrukcije zbrali dobrih 600.000 evrov.

Očitno pa niti to ni bilo dovolj za vladne elite oz. venomer menjajoče se

zdravstvene ministre. Poleg tega, da so začeli nesramno klestiti prvoten projekt, ki je poleg izgradnje urgentnih prostorov zajemal še prvo nadstropje z operacijskimi dvoranami – in ga tudi uspešno oklestili na minimum (brez prvega nadstropja) –, je bilo treba za dodaten milijon evrov zahtevati še prodajo zemljišča ob bolnišnici in – skoraj neverjetno – 12 stanovanj, v katerih pretežno bivajo še zaposleni ali že upokojeni delavci bolnišnice. Gre za manjša stanovanja, katerih najemniki še zdaleč nimajo denarja za drage odkupe, niti nimajo predkupne pravice, pa četudi imajo nekateri najemne pogodbe za nedoločen čas.

Res je, da so ta stanovanja v lasti zdravstvenega ministrstva, ki lahko z njimi počne, kar želi, a da bo za borega pol milijona evrov zelo verjetno kar

Foto: CG

nekaj teh najemnikov moralo poiskati novo streho nad glavo (ali pa plačevati astronomske najemnine novim lastnikom), je resnično nedoumljivo in nevredno imena socialne države! Za pol milijona evrov gre tukaj,

gospodje v vladi in ministrstvu! Za ubogega pol milijona, kar je pol manj denarja, kot ga je država namenila za en sam samcat dan testiranja! In ne nazadnje – to je 120-krat manj, kot bo stala prenova mariborske vojašnice!

Spoštovana vlada in Ministrstvo za zdravje – najlepša hvala za vse. Predvsem za visoko ceno, ki jo moramo v Spodnjem Podravju plačati za odobreno polovičko urgentnega centra.

SM

Spodnje Podravje • Sive vrane povzročajo vse večjo škodo na kmetijskih zemljiščih

Ministrstvo letos podaljšalo odstrel škodljivih ptičev

Na številnih kmetijskih območjih po vsej Sloveniji, posebej še v Spodnjem Podravju, so se sive vrane v zadnjem času tako namnožile, da kmetom že povzročajo veliko škodo.

Najbolj so na udaru posevki pšenice in koruze, te velike ptice pa se rade lotijo tudi senenih in silažnih bal. Vrane najdemo tako rekoč že povsod, na podeželju in v mestih, kjer iščejo hrano in so zaradi tega lahko tudi napadalne. Spomnimo se, kako so lani poleti iz hrvaške prestolnice prihajale vesti o številnih prijavih napadov sivih vran. Na naši lovski zvezi pravijo, da je velika večina napadov vran »lažnih«, saj vrane človeku le spreletijo nad glavo. »Do konfliktnih situacij lahko pride predvsem v času vzre-

je mladičev, torej od sredine maja do sredine junija. Zares napadejo le izjemoma, pa še to praviloma v bližini gnezda in ko želijo zaščititi svoje mladiče. Kar lahko storimo je, da se čim bolj izogibamo neposredne bližine gnezd oziroma lokacijam, kjer so v preteklosti že bile agresivne,« pravi Boštjan Pokorny z Visoke šole za varstvo okolja.

Zaradi škode, ki jo sive vrane povzročajo kmetom, je kmetijsko ministrstvo izdalo odločbo o podaljšanju lovne dobe na to ptico od

1. marca do 31. maja letos, vendar lahko lovci izvajajo lov le na tistih kmetijskih površinah, na katerih so sive vrane dejansko povzročale škodo. Streljajo lahko samo negnezdeče ptice, združene v večje jate, odstrel pa številčno ni omejen.

Lani pri nas odstrelili 1466 sivih vran, letos jih bo treba več

Povečano število sivih vran opažajo tudi lovci v Slovenskih

goricah in na Dravskem polju. Na območju slovenskogoriškega območnega združenja upravljalcev lovišč (SOZUL) so denimo lani ustrelili 1.446 sivih vran, letos pa pričakujejo, da jih bo treba še veliko več, sicer bodo kmetje zaradi škode primorani zahtevati še več odškodnin.

Lov na sivo vrano je zahteven, dodajajo lovci, saj gre za zelo previdno in inteligentno ptico, ki takoj po strelu z oglašanjem opozori ostale na nevarnost, ki jim preti.

SD

Foto: Sta/M24

Sive vrane so se namnožile v Slovenskih goricah in na Dravskem polju, kjer kmetom povzročajo veliko škodo, zato je kmetijsko ministrstvo podaljšalo odstrel.

Dornava • Težave s komunalnimi odpadki

Ekološki otoki postali mini odlagališča

Občine na Ptujskem so v letih po ustanovitvi za namen ločevanja komunalnih odpadkov uredile ekološke otoke. Najpogosteje so to bile lesene ali kovinske utice, v katerih so bili zabojniki za steklo, kovine, PVC-embalažo in papir.

Foto: MZ

„Zbirni center“ za odpadke v Dornavi v začetku februarja

Ker so ekološki otoki postali mini ekološke bombe, so jih začeli postopoma iz okolja umikati. Ljudje so namreč utice preobložili z različnimi kosi odpadkov, tudi kosovnimi. Ne samo, da so vse živo nalagali v utice, tudi ob njih so se nabirale grmade smeti. Pred kakšnim desetletjem so smetariji na Ptujskem začeli ločeno zbrane odpadke pobirati doma pri uporabnikih, uvedla se je tako imenovana shema „od vrat do vrat“. Ko se je shema vpeljala, so na prostoru nekdanjih ekoloških otokov ostale samo še posode za zbiranje stekla. Žal so tudi te magnet, da nevestneži ob njih odložijo še marsikatero drugo navlako. V mestni občini (MO) Ptuj (izvajalec so Javne službe Ptuj) ter na območju, kjer odpadke zbira Čisto mesto

(občine Kidričevo, Majšperk, Žetale, Videm, Podlehnik, Cirkulane, Zavrč, Trnovska vas, Destričnik in Sv. Andraž) so pred letom dni začeli tudi steklo zbirati od vrat do vrat, skupne posode pa so s terena umaknili.

V nekaterih občinah, med njimi v Dornavi, sheme zbiranja za steklo niso spremenili in so skupne posode še vedno postavljene. Kot pravi fotografija, se ob njih nabira vsa mogoča navlaka. Problematične niso samo posode za smeti, temveč tudi zabojniki za odpadke na pokopališčih. Že na nekaj sejah občinskega sveta so govorili, da je to v Dornavi težava, a se situacija bistveno ne spremeni.

Tudi v Javnih službah Ptuj, ki Dornavi skrbijo za odvoz odpadkov, so pritrdili, da so na terenu

težave. „Opažamo, da se na nekaterih ekoloških otokih občasno pojavijo odpadki zraven posod, namenjenih za odpadno embalažno steklo,“ so povedali na kratko in ob tem dodali, da je umik skupnih posod za steklo v MO Ptuj dal pozitiven rezultat. „Prehod na zbiranje stekla po sistemu 'od vrat do vrat' v letu 2021 je bila dobra in učinkovita odločitev. Ne zaznavamo večjih zbranih količin teh vrst odpadkov, se je pa povečala čistost frakcije, ki jo nato predamo naprej. Sortirna analiza za mešane komunalne odpadke za leto 2021 za MO Ptuj je pokazala, da se je steklo v mešanih komunalnih odpadkih zmanjšalo za 80 % glede na celotno zbrano količino mešanih komunalnih odpadkov.“

MZ

Ormož • V teku gradnja širokopasovnega omrežja

Z optiko bo pokrita cela občina

Na območju občine Ormož je v teku gradnja širokopasovnega omrežja v naseljih, kjer optike doslej še ni bilo. Podjetje Infratel je že lani začelo graditi optično omrežje na območju krajevnih skupnosti Kog in Miklavž pri Ormožu ter v delu KS Ormož, in sicer v naseljih Frankovci in Pušenci.

»Z izgradnjo bo možnost priklopa na najsodobnejše optično omrežje pridobilo približno 1150 gospodinjstev in drugih uporabnikov (vključno z vikendi), gradnja pa bo zaključena predvidoma v drugi polovici letošnjega leta,« so sporočili s podjetja. Kot je povedal župan Danijel Vrbnjak, bo tako z optiko pokrita celotna občina.

Za priključek 250 evrov

Sočasno z gradnjo optičnega omrežja nameravajo zgraditi tudi hišne priključke, ki pa jih bodo delno financirali občani sami. Za gradnjo priključka na objektu bo investitor zaračunal stroške v višini 250 evrov (strošek notranje inštalacije v primeru večetažnih hiš oz. razvoda po stanovanju ni vključen). V primeru kasnejše vključitve za gradnjo hišnega priključka pa bo strošek bistveno višji in bo obračunan po dejanskih stroških, opozarjajo. »Cena zajema vsa potrebna gradbena in montažna dela do hiše, notranji hišni razvod

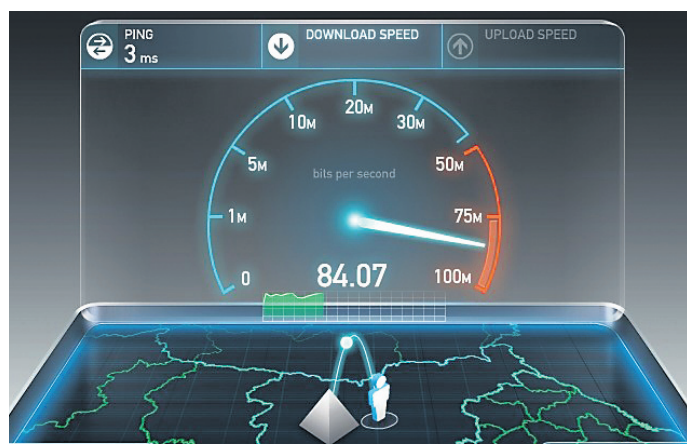

Foto: arhiv M24

do najbližje televizije oz. komunikacijskega vozlišča v etaži vstopa v objekt in namestitev ter priklop omrežnega zaključka (ONT),« so še pojasnili.

Zainteresirani lahko med gradnjo (če doslej še niso) vedno pristopijo k podpisu pogodbe o izgradnji hišnega priključka. Ta bo, kot obljublajo, zagotavljal sodobno telekomunikacijsko povezavo in visoke hitrosti prenosa podatkov: »Omrežje bo odprto za vse zainteresirane telekomunikacijske

operaterje in pričakujemo, da se bo za ponujanje storitev na novem omrežju odločilo več operaterjev, tako da bodo občani lahko sami izbrali tistega, ki jim najbolj ustreza. Omrežje bo zgrajeno z optičnimi vodniki, ki omogočajo z današnje razmere tako reko neomejene hitrosti prenosa podatkov, dejanska hitrost prenosa podatkov pa bo odvisna od aktivne opreme operaterja in njihove ponudbe.«

Monika Horvat

Ptuj • Do maja bodo gradbena dela končana

Vrtčevska uprava se bo preselila v Narciso

Precej visoki stroški najema prostorov v Puhovi ulici 6, kjer deluje uprava Vrtca Ptuj, so ključni razlog, da se je vodstvo ptujске občine odločilo za alternativno varianto, ki je veliko bolj ekonomična. Za preureditev ene izmed enot, kamor se bodo selile tudi pisarne, bodo sicer porabili nekaj več kot 262.000 evrov, kar pa je skoraj toliko, kolikor so v zadnjih letih odšteli za najem.

Januarja letos so se v enoti Narcisa pod ptujskim gradom, kamor se bo preselila vrtčevska uprava, začela gradbena dela. »Trenutno v prostorih enote Narcisa polagajo ploščice, finalizirajo predelne stene, v izdelavi je konstrukcija za spuščeni strop, sledila bo dobava in montaža oken,« o tekočih aktivnostih pravijo na ptujski občini. Zaključek del je predviden do konca maja. Temu bo sledila selitev uprave na novo lokacijo. Uprava sicer še vedno (od leta 2015) deluje v Puhovi ulici, pred tem so bili locirani v Prešernovi ulici 29. Mesečni strošek najema znaša 2.625 evrov, kar letno predstavlja 31.500 evrov, v dobrih sedmih letih torej več kot 220.000 evrov. Prenova, čeprav precej draga, je bolj ekonomična odločitev kot plačevanje visoke najemnine še vrsto let.

Predlogov za umestitev prostorov za vrtčevsko upravo je bilo veliko, a se je preureditev enote Narcisa izkazala kot najhitrejša pot do selitve. Denar bo v celoti zagotovljen iz proračuna MO Ptuj. Prav tako neizbežna investicija, ki jo bo treba realizirati v prihodnjih

Foto: CG

Gradbena dela bodo zaključena do konca maja, še letos poleti naj bi torej uprava Vrtca Ptuj začela delovati bližje centru mesta, v enoti Narcisa.

letih, ostaja ureditev nove kuhinje in pralnice Vrtca Ptuj.

Kako bodo uredili parkirišča ob vrtcu

Pripravo projektne dokumentacije za rekonstrukcijo objekta v Raičevi ulici 14 za selitev centralne kuhinje in pralnice Vrtca Ptuj ter zasnove prostorske umestitve desetoddelčne enote na zelenico

ob Raičevi ulici je občina naročila lani. V okviru te investicije naj bi uredili še manjkajoča parkirišča za enoto Narcisa. Na občini zatrjujejo, da prometnih težav po ureditvi ne bo več: »Promet na tem območju bo izveden tako, da bodo možni varni in funkcionalni dostopi za dostavo kuhinje ter dovoz in parkiranje avtomobilov staršev, ki pripeljejo in odpeljejo otroke.«

Dženana Kmetec

Cirkulane • Aktualne investicije

V Gradiščah bo razgledna točka

V občini Cirkulane bodo nadaljevali dela na prometni infrastrukturi, ki jim jih lani ni uspelo končati. Tako jih že spomladi čaka asfaltiranje 11 cestnih odsekov.

Foto: MZ

Ploščad, na kateri bo razgledna točka.

Devet od teh jih sodi v tako imenovani letni cestni program, med njimi je tudi cesta proti cerkvi sv. Ane. Dela na devetih odsekih v vrednosti dobrih 300.000 evrov bo izvedlo Cestno podjetje Ptuj (CPP). Na asfaltno prevleko čaka ta cesti v Gradiščah in Gruškovcu, ob katerih so sanirali plazove. V Gradiščah je šlo za obsežna in zahtevna dela, vrednost projekta je bila okoli 680.000 evrov, dela je prav tako izvajalo CPP. Ob gradiški cesti, nad reko Dravo, bodo uredili razgledno mesto, saj se pogled od tod odpira nad Ptujskim in Dravskim poljem do Pohorja in Slovenskih goric. Temelj za razgledno točko je že zgrajen. Županja Antonija Žumbar

je povedala, da je v teku še en razpis, in sicer za obnovo ceste Plešivica v dolžini enega kilometra, okvirni znesek investicije je 130 tisočakov. Projektirajo cesto Medribnik-Cirkulane, vključno z mostovi, in prizidek pri novi večnamenski dvorani. »Nadejamo se državne investicije ob dravski strugi na Borlu, v načrtu je protipoplavni nasip. Skupaj s sosednjimi občinami in državnimi službami razvijamo projekte o gradnji kolesarskih poti ter sodelujemo pri projektu Dravske kolesarske poti. Pridobivamo tudi projektne pogoje za dve trasi turno-kolesarskih poti v gozdu,« je pojasnila županja. Dodala je, da imajo za letošnje leto ponovno v

načrtu dela na pokopališču. Sanirali bodo plaz, urediti želijo žarne grobove in prostor za raztros pepela. Za žarne grobove in prostor za raztros pepela so objavili javni razpis, na katerega ni prispela niti ena sama ponudba.

Po županjinih besedah so lani obnovili sistem javne razsvetljave in 33 obstoječih svetilk zamenjali z varčnimi, kar je stalo 8.500 evrov. Letos imajo v načrtu zamenjavo enakega števila svetilk, torej 33. Na končno ureditev čaka še Park dediščine pri cerkvi sv. Katarine. Če bo šlo vse po načrtu, bi Park dediščine namenu uradno predali v prvi polovici letošnjega leta.

MZ

Ormož • Premajhna šolska telovadnica povzroča številne težave

Namesto na telovadbo na sprehod, saj je telovadnica zasedena

V Ivanjkovcih pri osnovni šoli potrebujejo večjo telovadnico. Kot pravijo, so sedanji vadbeni prostori premajhni, zaradi česar v njih ne morejo realizirati vseh ur pouka športne vzgoje.

O razširitvi telovadnice v OŠ Ivanjkovci razmišljajo že nekaj časa, a so najprej želeli odpraviti veliko prostorsko stisko, ki je vladala v tamkajšnjem vrtcu. Slednjo so rešili z dograditvijo leta 2019, od takrat pa je na prioritetni listi nadaljnjih investicij šolskega vodstva širitev obstoječe telovadnice. Ta je bila zgrajena leta 1998 in obsega 490 kvadratnih metrov vadbene površine. Kot je povedala ravnateljica Nada Pignar, je telovadnica premajhna in ne ustreza sedanjim normativom in razmeram v šoli. Po njenih besedah gre za težavo z več zornih kotov. Največja je, da zaradi premajhnih vadbenih površin ne morejo realizirati vseh ur pouka športne vzgoje v telovadnici. Slednje namreč ne morejo razdeliti na dva dela, kar bi omogočilo hkrati vadbo dveh razredov oz. skupin. »Brez interesnih dejavnosti s področja športa nam samo za izvajanje športa v okviru rednega pouka zmanjka pet ur na teden za vadbo v telovadnici,« pojasni ravnateljica. Kot je dejala, na šoli deluje devet oddelkov, ki imajo tri ure obvezne športne vzgoje na teden. Trije oddelki se zaradi večjega števila delijo še na dve skupini. Poleg tega se izvajajo iz-

birni športni predmeti (obvezni in neobvezni).

Telovadnico za svoje potrebe uporablja tudi več kot 50 otrok iz vrtca, a jo imajo na razpolago zgolj eno uro na teden. Želijo si, da bi jim omogočili vsakodnevno aktivno gibanje v njej.

Zaradi premajhne športne površine pa ni možno organizirati tudi nobenega šolskega športnega tekmovanja na medobčinski ravni, saj, kot pove ravnateljica, ob igrišču ni prostora niti za sodnika, kaj šele za učence, ki bi želeli spremljati tekme. Zaradi zasedenosti pa ne morejo izvajati tudi dela podaljšanega bivanja v telovadnici.

Težave zlasti pozimi in ob slabem vremenu

Ob lepem vremenu tako učenci ure športa preživljajo tudi zunaj, na atletski stezi in igrišču. Težava pa je predvsem pozimi. »Tokrat se nižji razredi, od prvega do petega, odpravijo predvsem na sprehode in sankanje, kar je seveda znatno premalo za aktivnosti športa. Učni načrt natančno predvideva usmerjene vsebine, katere večšine mora otrok pridobiti za ocenjevanje, kaj se ocenjuje ...,« nadaljuje Pignarjeva, ki hkrati še

Foto: MH

Šolska telovadnica, ki je bila zgrajena pred približno 25 leti, je premajhna.

poudari, kako pomembno je še zlasti najmlajše učence motivirati za športne dejavnosti in zdrav življenjski slog: »Želja je, da bi telovadnico razširili samo za toliko, da bi pridobili ustrezne vadbene površine in zadostili normativom za izvedbo tekem ter da bi imeli manjšo tribuno za učence in vadbeni prostor za gimnastiko, kjer

bi bila na voljo vsa potrebna oprema, pripravljena za uporabo.«

Učence sicer nagovarjajo k zdravemu življenjskemu slogu preko različnih projektov, od peščenja v šolo do kolesarjenja.

Kot je še dejala, je telovadnica, ki je edina športna dvorana v kraju, popoldan (od 16.00 do 20.30) redno zasedena z izvajanjem inte-

resne ali klubske dejavnosti občanov.

Občina naj bi prisluhnila njihovim željam. V letošnjem občinskem proračunu so namreč zagotovili sredstva za izdelavo projektnih dokumentacij za širitev telovadnice, kdaj bi prišlo do dejanske gradnje, pa za zdaj še ni jasno.

Monika Horvat

Kidričevo • Občinsko podjetje

Gregorec za direktorja

Svetniki občine Kidričevo so na četrtkovi seji med drugim izrekli mnenje o imenovanju novega direktorja občinskega podjetja Vzdrževanje in gradnje. Kandidat za to delovno mesto je Ptujčan Beno Gregorec.

Vodenje občinskega podjetja bo prevzel že naslednji teden, 1. marca, direktorska funkcija pa je vezana na štiriletni mandat. Kot smo poročali, se je na decembra objavljeni razpis za direktorsko mesto prijavilo 16 kandidatov. Zelena luč za imenovanje direktorja morata dati tako občinski svet kot nadzorni svet podjetja.

Kidričevski svetniki so na četrtkovi seji pod drobnogled vzeli tudi poslovanje občinskega podjetja. Na dnevnem redu je namreč bila obravnava poslovnega poročila za minulo leto, ki ga je pripravila začasna direktorica Mojca Meško. Lanskoletni prihodki so znašali 1,5 milijona evrov, kar je 300.000 evrov več kot leto prej. Poslovali so z dobičkom v višini blizu 40.000 evrov. »Dobiček je rezultat zmanjšanja stroškov plač in zunanjih storitev. Sredstva iz dobička bomo v tem letu namenili vlaganjem v osnovna sredstva,« je navedla direktorica Meškova.

Podjetje je v lanskem letu z nakupom nepremičnin, nekdanjih Revitalovih kurilnic, delavnic in garaž, povišalo obseg osnovnih sredstev na dobrih 400.000 evrov.

MZ

Ormož • Nadaljujejo s posodabljanjem voznega parka

Dobili novo reševalno vozilo

Zdravstveni dom Ormož je od začetka februarja bogatejši za novo reševalno vozilo, namenjeno za urgentne prevoze. Nakup slednjega skupaj z medicinsko opremo je stal dobrih 170.000 evrov.

V zdravstvenem domu nadaljujejo s posodabljanjem voznega parka in vlaganjem v opremo. Tako so kupili novo sodobno urgentno vozilo, ki ga bodo uporabljali kot prvo reševalno vozilo. »Zanj smo se odločili, ker je trenutno prvo urgentno vozilo staro šest let ter smo z njim opravili veliko intervencij,« potrebo po nabavi opiše direktorica Vlasta Zupanič Domajnko. Kot je dejala, je vozilo opremljeno z modernejšo medicinsko opremo. »V reševalnem vozilu je nameščena vsa potrebna oprema, ki je nujno potrebna za izvajanje službe nujne medicinske pomoči. Med njo sodijo: defibrilator znamke LP 15, ventilator Musca, prav tako je v vozilu Lucas 3, ki ga uporabljamo za zunanjo masažo srca.« Cena je znašala okoli 177.700 evrov (z DDV), investicijo so pokrili z lastnimi sredstvi.

Reševalna služba je v lanskem letu opravila blizu 1.500 prevozov, od tega 480 intervencij z zdravnikom in 990 brez njega, le z ekipo reševalcev. V ambulanti nujne medicinske pomoči je bilo pregledanih in zdravljenih več kot 6.600 oseb z nujnimi stanji.

Čaka jih gradnja nujno potrebnih garaž

Ker gre za prvo reševalno vozilo, bo garažirano v ogrevani garaži,

Foto: MH

Novo reševalno vozilo

kjer je sicer prostor le za eno urgentno reševalno vozilo. Kot smo že poročali, v zdravstvenem domu nujno potrebujejo garažno hišo, saj imajo vsa ostala, med njimi drugo reševalno vozilo, ki je prav tako namenjeno za nujne reševalne prevoze, skupaj z vozilom urgentnega zdravnika in tremi sanitetnimi reševalnimi vozili, parkirana kar na parkirišču pred zdravstvenim domom,

tako rekoč pod milim nebom. »Glede na razvojne usmeritve in cilje pri pripravi investicijskih programov ZD Ormož za obdobje 2021–2023 nameravamo v okviru druge faze odkupiti nepremičnino na Ptujski cesti 29 z namenom postavitve garaž za nujna reševalna vozila in spremljajoči objekt,« je glede rešitve omenjene problematike dejala direktorica, ki pa še ni mogla po-

vedati, kdaj bi se to dejansko lahko zgodilo. Kot je dejala, so šele v fazi dogovarjanja z lastnikom nepremičnine, ki pa naj bi bil zainteresiran za prodajo. Direktorica računa, da bi v najboljšem primeru lahko do začetka gradnje prišlo v roku dveh let.

ZD razpolaga s skupno 23 vozili, najstarejše je staro 18 let. Letos načrtujejo še zamenjavo treh vozil.

Monika Horvat

Zgrabi sedanost, stopi v prihodnost

Draga devetošolka, dragi devetošolec!

Razmisli ...

Zaspana PRVA ALI utrujena ZADNJA?
Izbirati IN izbrati?

Vzhod, zahod, sever ali jug?
Seife, SAVON ali SHAMPOO?

VEČ znaš, VEČ veljaš?

IDEJA? črta? BARVA? oblika?

ZA zaveso in skozi OBJEKTIV?

2 x Š = ?

Sanjati ALI spati?

Pridruži se veseli družini iskrivih,
nadarjenih, radovednih,
genialnih, ustvarjalnih ptujskih gimnazijcev.
Po odgovore na zgornja vprašanja pridi na

Gimnazijo Ptuj.

Tu si na pravi poti!

Slovenija • Mol z rekordnim dobičkom

Merijo ga v milijardah evrov

Madžarski naftni velikan Mol, ki svoj ekonomski položaj vse bolj krepi tudi na slovenskem trgu, je lani dosegel rekorden dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo (EBITDA) v višini 3,5 milijarde dolarjev (3,08 milijarde evrov) in presegel zadane poslovne načrte.

Foto: ČG

Mol je v minulih mesecih v Sloveniji sklepal pomembne posle. Kupili so mrežo 120 bencinskih servisov OMV, z državo pa sklenili okvirni sporazum za točenje goriva za organe državne uprave v vrednosti 25 milijonov evrov.

Poenostavljen prosti denarni tok se je v primerjavi s predhodnim letom potrojil in je znašal 1,99 milijona dolarjev, predvsem zaradi ugodnih naftnih in plinskih cen ter rafinerijskih in petrokemičnih marž. Ta rezultat omogoča skupini Mol financiranje projektov transformacije, ki so v teku ali pa načrtovani, so sporočili iz skupine. „Ponos sem, da je skupina Mol v letu 2021 znatno preseгла nadgrajeni cilj in dosegla rekorden EBITDA,“ je zapisal predsednik in izvršni direktor

Zsolt Hernadi. Omenil je tudi krepitve prisotnosti v Sloveniji, kjer so v lanskem letu pod svoje okrilje prevzeli mrežo 120 bencinskih servisov OMV. Uprava Mol Slovenija se je lani v Murški Soboti preselila v nove poslovne prostore, ki jih je gradilo ptujsko podjetje GP Drava. V Murški Soboti ima sicer MOL tudi tri bencinske servise.

Madžarski energetski velikan, ki se ukvarja z naftnimi in plinskimi derivati, je v Sloveniji prisoten od leta 1996. Po svetu posluje v več kot 30

državah in zaposluje okoli 25.000 sodelavcev. V Sloveniji imajo 25 prodajnih mest (bencinskih servisov), pretežno v vzhodnem delu države. V spodnjepodravskem okolju so to Kidričevo, Miklavž na Dravskem polju, Ptuj in Lenart. Mol je za obdobje naslednjih dveh let tudi prvoizbrani ponudnik za prodajo goriva državnim organom. Na podlagi javnega razpisa ga je izbralo Ministrstvo za javno upravo, okvirna vrednost posla znaša 25 milijonov evrov.

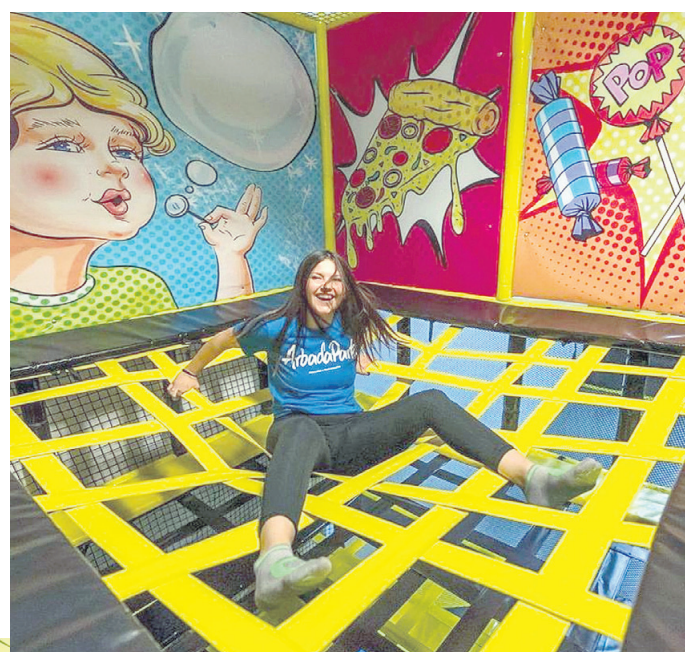
MZ

Promocijsko sporočilo

Zabavne počitnice v Qcentru Ptuj

Zimske počitnice bodo v največjem nakupovalnem centru na Ptuj navihane, razposajene in izjemno zabavne. V unikatnem ArbadaParku, kjer lahko kakovostno in zabavno čas preživljajo vsi družinski člani, vse počitniške dni pripravljajo pestre aktivnosti, v katerih bodo otroci uživali, se sprostiti in dali prosto pot svoji domišljiji. V ArbadaParku se najde nekaj za prav vsakega.

Že to nedeljo, 27. februarja, od 10. do 14. ure pripravljajo za najmlajše najbolj noro gusarsko zabavo. Otroci se bodo prelevili v čisto prave gusarje, uživali v modeliranju balonov, gusarski predstavi, trikih in vragolijah. Na pustni torek bo v ArbadaParku potekala velika pustna zabava, na kateri bodo izbrali tri najboljše družinske pustne maske in jih nagradili z vstopnicami za ArbadaPark. Cel počitniški teden vam bo ArbadaPark na voljo od 9. do 21. ure, za ceno redne vstopnice pa male obiskovalce čaka vrsta aktivnosti, razposajene animatorka bodo najmlajšim pričarale enkratno vzdušje. Otroci se bodo

SE
VIDIMO!
ArbadaPark

naučili številnih trikov, izvedeli, kako se pravilno naredi salto, na voljo pa jim bodo tudi VR-očala in interaktivna igra. Zaradi lažje organizacije dela so zaželele rezervacije na številko 031 553 375.

V prijetno klimatiziranem ArbadaParku je moč praznovati tudi rojstne dneve. Praznovanje vključuje dve uri animacije, uporabo igral, fotografiranje ter učne trikov in iger, ki so prilagojene starosti otrok. Slavljenec prejme darilo, vsi otroci pa še nogavice in napitke.

Podravje • Koliko zaposlenih v zdravstvu, socialnem varstvu in šolstvu

Vsak dogovor s sindikati

Plačni sistem v javnem sektorju že dolgo ni več enoten in potrebuje korenite spremembe, kar čivkajo že vrabci na strehi. Drugo dejstvo je, da teh sprememb prav gotovo ne bo moč doseči s stankami, ne glede na to, koliko uspešne so ali bodo. Prav nasprotno: »Z vsakim sprejetim dogovorom s sindikati se razlike med profili povečujejo. Profili s srednjo izobrazbo, ki opravljajo odgovorno delo, ne prejmejo več niti minimalne plače. Najprej je potrebna temeljita analiza plačnega sistema, ker ne vemo več niti tega, kaj imamo zdaj. Temeljna načela ZSPJS: enako plačilo za primerljivo delo, transparentnost in stimulaturnost plač so le še črka na papirju,« pravi ena od naših sogovornic.

Konec januarja je bilo v Splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča Ptuj 580 zaposlenih, od tega jih je 35 dolgotrajno odsotnih. 94 delavcev oziroma 15 % vseh zaposlenih prejema minimalno plačo ali celo nižjo od te. To pomeni, da so pod 24. plačnim razredom.

Splošna bolnišnica Ptuj: »Reševanje« z doplačili ali dodatki ni nobena rešitev

Najslabše plačani profili poklicev so raznoliki, gre za kuharje, pomožne delavce (transport, vzdrževanje), telefonistke, administracijo, bolničarje, informatike, farmacevtske tehnike, laboratorijske tehnike, srednje medicinske sestre in finančno-računovodske delavce. »Zdravstveni tehniki, kuharji in del administracije dela tudi izmzensko delo in vikende ter nedelje. Vzdrževalci in računalničarji imajo dodatek za stalno pripravljenost, telefonisti, bolničarji in del administracije pa imajo neenakomerno razporejen delovni čas (sobote),« pojasnjuje direktorica ptujske bolnišnice Anica Užmah.

Tudi 29 čistilk ima plačo, ki je nižja od minimalne, delajo vikende, praznike, njihov delovni čas je neenakomerno razporejen. Užmahova opozarja, da plačni sistem v javnem sektorju že dolgo ni več enoten in da potrebuje korenite spremembe: »Z vsakim sprejetim dogovorom s sindikati se razlike med profili povečujejo. Profili s srednjo izobrazbo, ki opravljajo odgovorno delo (npr. srednje medicinske sestre) ne prejmejo več niti minimalne plače. Najprej je potrebna temeljita analiza plačnega sistema, ker ne vemo več niti, kaj imamo. Osnov-

no plačo (izhodiščno) je treba definirati na novo (dvigniti), odpraviti anomalije v razmerjih med profili in povečati variabilni del plače. Temeljna načela ZSPJS: enako plačilo za primerljivo delo, transparentnost in stimulaturnost plač so le še črka na papirju.«

Z dodatki lahko sicer tisti, ki so na minimalni plači, dobijo nekoliko večje izplačilo, a za to mo-

rajo veliko delati. Maksimum, če upoštevamo dodatek za delovno dobo in stalno pripravljenost, v ptujski bolnišnici za omenjene profile, torej najslabše plačane, znaša do največ 430 evrov. Bolničar negovalec, ki ima dodatek za delovno dobo, praznike in nedeljo, pa z vsemi temi doplačili lahko pri plači dobi do največ 388 evrov.

Foto: ČG

Kateri so najslabše plačani poklici v vzgoji in izobraževanju

V večini izobraževalnih zavodov so najslabše plačane čistilke, hišniki, kuharski pomočniki, kuharji, spremljevalci gibalno oviranih otrok, varuhi, negovalci. Minimalna plača za januar 2022 je znašala 1.074 evrov bruto. Do vključno 23. razreda (1.043,68 evra) se zaposlenim, uvrščenim do tega plačnega razreda, doplačuje znesek do minimalne plače.

Ob omenjenem kadru ne smemo prezreti računovodkinj in tajnik, ki na eni strani nosijo veliko odgovornost, po drugi pa prejema sramotno nizko plačilo za svoje delo. Plačno izhodišče je namreč naslednje:

- tajnik v vzgoji in izobraževanju, 24. izhodiščni plačni razred, kar pomeni 1.085,43 evra bruto (le 11 evrov več kot znaša zdaj z zakonom določena minimalna plača);
- računovodkinja, 25. izhodiščni plačni razred, kar pomeni 1.128,83 evra bruto (54,40 evra več kot minimalna plača).

Foto: ČG

ter vzgoji prejema minimalno plačo

poglobi razlike med različnimi profili zaposlenih

Foto: CG

Psihiatrična bolnišnica Ormož enako kot ptujška bolnišnica

V Psihiatrični bolnišnici Ormož je 24 zaposlenih, ki se jim plačuje razlika do minimalne plače oz. 15 % vseh. Po besedah direktorja Andraža Jaklja so vsi upravičeni do dodatkov, ki so izvzeti iz minimalne plače. »Če pride do dviga plač le pri eni skupini, se poruši razmerje do druge skupine, zato bi bilo nujno vzpostaviti razmerja med vsemi poklici in jih ohranjati,« enako kot vsi ostali meni Jakelj.

V Domu upokojencev Ptuj z minimalno plačo skoraj polovica zaposlenih

Tudi v socialnem varstvu je zelo veliko prejemnikov minimalne plače ali še nižje. Konec januarja letos je bilo v Domu upokojencev Ptuj zaposlenih 487 oseb, šokanten je podatek, da je bila skoraj polovici delavcev, natančneje 42,3 %, izplačana razlika do minimalne plače. Doplačilo k minimalni plači je namreč prejelo kar 206 zaposlenih. Povečini gre za strežnice, pomožne delavce, vzdrževalce perila, čistilke, tudi nekaj bolničarjev in gospodinjsko-oskrbovalk, ki še v javnem sektorju nimajo doseženih razredov napredovanj. »Skratka vsi, ki so zaposleni na delovnih mestih, kjer skupaj z morebitnimi razredi napredovanja ne presegajo 24. plačnega razreda. Naši sodelavci, ki prejemajo še razliko do minimalne plače, pretežno opravljajo dvo-oz. trojzmenko delo. V skladu s 43. členom Kolektivne pogodbe za javni sektor znaša višina dodatka za delo ponoči 40 % urne postavke osnovne plače. Višina dodatka za delo v nedeljo znaša 90 % urne postavke osnovne plače, medtem ko znaša višina dodatka za delo, ki je z zakonom določen kot dela prost dan, 120 % urne postavke osnovne plače. Višina plače je odvisna od tega, koliko ur oz. dni je javni uslužbenec delal popoldne oz. ponoči. V nedeljo ali na praznik. Vsekakor je primarno treba v institucionalnem varstvu korigirati standarde in nor-

mativne in urediti dostojno plačilo, vsem vsaj minimalno plačo,« opozarja direktorica Doma upokojencev Ptuj Vesna Šiplič Horvat.

V CSO Ormož dobra tretjina zaposlenih na minimalni plači

V Centru starejših občanov Ormož je približno 45 redno zaposlenih ter sedem preko javnih del, ki se jim doplačuje dodatek do minimalne plače. Gre za okoli 35 % odstotkov vseh zaposlenih. To so (poleg zaposlenih preko javnih del) strežnice, oskrbovalke, zaposleni v pralnici, vzdrževalci, receptor in pomočniki kuharja. Sicer pa so vsi zaposleni, tudi tisti, ki prejemajo minimalno plačo, upravičeni do dodatkov in skladno z zakonodajo izvzeti iz minimalne plače. »Plače navedenih delovnih mest so prenizke. Delo zahteva tako psihični kot fizični napor in ogromno empatije do starejših. Prav zato menim, da nihče v naši organizaciji ne bi smel imeti plače tako nizke, da bi bil upravičen do razlike do minimalne plače. Vsekakor je treba urediti plačno skupino J, hkrati pa zagotoviti sorazmeren dvig tudi ostalim delovnim mestom. Sicer bo kmalu kadrovska problematika v domovih neobvladljiva,« je povedala direktorica CSO Ormož Janja Jurkovič.

Zdravstveni dom Ptuj z manjšim deležem najnižje plačanih

V Zdravstvenem domu Ptuj je delež tistih, ki so na minimalni plači ali celo nižji, bistveno nižji. Od skupaj 291 zaposlenih jih minimalno plačo prejema 24 oziroma 8,2 % vseh. Največ je čistilk, v neslavni kategoriji najslabše plačanih pa so še pripravniki, kurirji, telefonisti, vzdrževalci, avtomehaničarji, administratorji in finančno-računovodski delavec. Čistilke sicer lahko prejmejo dodatek za nadurno delo, in sicer okrog 300 evrov bruto mesečno, ostalih dodatkov ne dobivajo. »Vsi ti, ki imajo najnižje plače,

bi si zaslužili boljše plačilo za opravljeno delo. Nekateri so dosegli napredovanja tudi za šest plačnih razredov, zdaj moramo poskrbeti predvsem za najslabše plačane, ki pa veliko delajo in so zelo pomemben člen kolektiva,« je prepričana Metka Petek Uhan, direktorica Zdravstvenega doma Ptuj.

V šolah in vrtcih z minimalnimi plačami kuharji, čistilke in pomočnice vzgojiteljic

Tudi v ptujškem vrtcu ter v osnovnih in srednjih šolah je zaposlenih velik delež tistih, ki za svoje, velikokrat tudi garaško delo, ob koncu meseca na svoj bančni račun prejmejo minimalno plačo. Kar pomeni, da delo kuharic, hišnikov, čistilk v naši družbi ni vredno prav veliko. Predstavljajte si, da vsak dan čistite šolski hodnik, toaletne prostore, velike igralnice. oz. šolske učilnice in telovadnico – vsak teden natanko 40 ur – plača pa je tako nizka, da z njo komaj shajate.

Dviga najnižjih plač zaposleni ne občutijo, le doplačilo dodatka se zniža ...

Da je s plačno politiko v javnem sektorju več kot očitno nekaj zelo narobe, ne opozarja samo širša

javnost, ampak tudi zaposleni sami. »Žalostno je, da je skoraj cela plačna skupina J na minimalni plači. Razmerja so porušena. Delavec začetnik s V. stopnjo izobrazbe (knjigovodja, administrator, kuhar, hišnik, spremljevalec gibalno oviranih) ravno tako prejema minimalno plačo. Osnovna plača za najnižje plačane zaposlene bi morala biti takšna, da zagotavlja dostojno življenje. Osnovni plačni razred zaposlenega ne bi smel biti nižji od minimalne plače. Trenutno pa v primeru dviga najnižjih plač delavci tega v resnici niti ne občutijo, razlika je le v višini dodatka do minimalne plače. Če bi se vzpostavila višja vrednost plačnih razredov, bi se posledično dvignile plače vsem zaposlenim. V nadaljevanju pa bi morala biti vzpostavljena ustreznost razmerja glede na izobrazbo in odgovornost delovnega mesta,« je povedala Tatjana Vaupotič Zemljič, ravnateljica OŠ Ljudski vrt Ptuj, kjer 21 odstotkov vseh zaposlenih prejema minimalno plačo.

Na Osnovni šoli Mladika je takih oseb 12, vsem pa se doplačuje razlika do minimalne plače. Tako nizke zneske prejema tehnično osebje (čistilke, hišnik in kuhinjski pomočniki). Nekateri zaposleni, ki prejemajo minimalno plačo, dobijo dodatek za popoldansko delo in v primeru nadomeščanja bolniških odsotnosti dodatek za povečan obseg dela. Po besedah ravnateljice Bogomirja Širovnika bi bilo treba nemudoma dvigniti plače v plačnem razredu J. »Seveda pa podpiram dvig plač tudi vsem strokovnim delavcem (plačni razred D).«

V ptujškem vrtcu 48 zaposlenih prejema minimalno plačo

V ptujškem vrtcu je glede na ostale šole precej velik delež zaposlenih, ki za svoje delo prejema minimalno plačo oz. jim mora država do tega zneska celo doplačevati, in sicer kar 48 oz. 28 odstotkov vseh zaposlenih: 10 čistilk, 15 kuharskih pomočnikov, pet kuharic, trije hišniki, tri perice, šivilja, dva spremljevalca gibalno oviranih otrok in devet pomočnic vzgojiteljic. Vsi dodatki (za delovno dobo, dodatek za izvajanje prilagojenega programa, dodatek za izmensko delo ...) se glede na predpisano zakonodajo plačujejo na minimalno plačo. Rav-

Foto: Dreamstime/M24

Za vsak dodatni evro zaposleni garajo

Direktorica Doma upokojencev Ptuj Vesna Šiplič Horvat je prepričana, da je izboljšanje plač v institucionalnem varstvu nujno: »Človek, ki je bil v bolnišnici, pride naslednji dan v našo oskrbo in je deležen praktično enakih storitev. Marsikatero zdravstveno stanje s pomočjo domaškega zdravnika uredimo kar sami. Premalo ljudi se zaveda, koliko dela opravijo zaposleni v domovih, moje osebno prepričanje je, da bi morali v socialnovarstvenih ustanovah delati izkušeni ljudje, seveda za ustrezno plačilo. Kar 75 % stanovanj je razvrščenih v najzahtevnejšo zdravstveno nego, kar pomeni, da so zelo odvisni od naše pomoči.« Z vsemi možnimi dodatki lahko posamezniki, ki prejemajo minimalno plačo, zaslužijo tudi do 400 evrov bruto več, a direktorica opozarja: »Za ta denar močno garajo, delajo praktično vse nedelje in praznike. Plačna nesorazmerja so ogromna v javnem sektorju, to je dejstvo. Denimo fizioterapevti in plačna skupina J so bili povsem prezrti pri dvigu plač.«

nateljica Marija Vučak je ob tem dejala, da bi bilo treba nujno celotni plačni sistem kritično ovrednotiti.

Mlakar: »Anomalije so v vseh plačnih razredih«

V Šolskem centru Ptuj država 18 zaposlenim doplačuje do minimalne plače, od tega jih je 17 zaposlenih v skupnih službah, ena oseba pa na ŠETK. Minimalno plačo oziroma doplačilo do minimalne plače prejema večina čistilk, hišnik, vzdrževalec IKT-tehnologije in tehnični delavec. V primeru popoldanskega, nedeljskega ali dela na prosti dnevi so upravičeni do izplačila dodatka, nadur ne izplačujejo. Da nesorazmerja vsekakor obstajajo, je kritičen Oton Mlakar, direktor ŠC Ptuj: »Naši kadri v plačnem razredu

J začnajo v 11. plačnem razredu (čistilke) in potem zaradi minimalne plače vsi do 23. plačnega razreda (hišniki, računovodski delavci, IKT-vzdrževalci, administrator) prejemajo skoraj enako visoko plačo. Prejemnikom minimalne plače se nadurno delo absolutno ne splača, saj tudi če bi ga lahko plačali, bi bilo njihovo izplačilo plače enako, če bi to delo opravili ali ne. Moje mnenje je, da je treba ta sistem, ki nima anomalij samo v plačnem razredu J, ampak tudi v D (učitelji) in B (ravnatelj), postaviti drugače in zagotoviti poštena razmerja med plačili delovnih mest.«

Razmerja med poklici se rušijo

Na Gimnaziji Ptuj je vseh zaposlenih 61, od tega je pri sedmih potrebno doplačilo do minimalne plače (čistilke in spremljevalec gibalno oviranega dijaka). Čistilkam v popoldanski izmeni sicer pripada dodatek. Ravnatelj Boštjan Šeruga je mnenja, da zagotovo s sistemom nekaj ni v redu, če so določena delovna mesta uvrščena v plačne razrede, katerih prejemki ne dosega niti minimalne plače. »Plačni razred J si absolutno zasluži ustrezen vrednotenje svojega dela in takojšnje popravke svoje plače. Seveda ima vsaka poklicna skupina pravico zahtevati ustrezno vrednotenje lastnega dela, zlasti v primerih, ko se začnejo rušiti razmerja med poklicnimi skupinami.«

Estera Korošec, Dženana Kmetec, Monika Horvat

Minimalna plača v ptujških zdravstvenih in socialnih zavodih

Zavod	Skupno število zaposlenih	Število zaposlenih, ki ne presegajo 23. plačnega razreda	Prejemniki minimalne plače (v odstotkih)
Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj	580	94	15
Zdravstveni dom Ptuj	291	24	8,2
Dom upokojencev Ptuj	487	206	42,3

Minimalne plače v ptujškem vrtcu ter osnovnih in srednjih šolah

Izobraževalni zavod	Skupno število zaposlenih	Št. zaposlenih, ki prejemajo minimalno plačo	Prejemniki minimalne plače v odstotkih
Vrtec Ptuj	166	48	29
OŠ Mladika	52	12	23
OŠ Ljudski vrt Ptuj	120	26	21
OŠ Olge Meglič Ptuj	56	9	16
OŠ dr. Ljudevita Pivka Ptuj	93	15	16
Gimnazija Ptuj	61	7	11
ŠC Ptuj	171	18	10,5

Vir: podatki, povzeti po odgovorih posameznih zavodov

Slovenija, Sp. Podravje • Brez posluha za napredne metode v kmetijstvu – dokler bodo na voljo ostale subvencije ...

Subvencijska politika ostaja še naprej kmetova bergla

Koncept ohranitvenega kmetijstva je izpadel iz strategije Skupne kmetijske politike, ki ga je Slovenija januarja poslala v presojo v Bruselj. Kar glede na načelne zaveze po naravi prijaznem kmetovanju po eni strani preseneča, glede na zakoreninjen način razmišljanja tradicionalnih kmetov in kmetijskih lobijev po drugi strani pa je takšna odločitev pravzaprav pričakovana.

Kot je znano, je ohranitveno kmetijstvo usmerjeno v trajnostno gospodarjenje s tlemi, pri tem pa so bistveni trije principi, in sicer nobeni ali minimalni mehanski posegi v tla, stalna pokritost tal in pester kolobar. Tak način kmetovanja pa ni povezan le z življenjem v tleh, ampak rešuje tudi problem erozije

zemlje ter omogoča nižjo porabo energije, strojev in tudi dela, poleg tega v največji meri zmanjšuje negativne vplive intenzivnega kmetijstva na rodovitnost tal in okolje,« pravijo v Slovenskem združenju za ohranitveno kmetijstvo (SZOK). Ohranitveno kmetijstvo tudi blaži toplogredne izpuste.«

Za Evropo le še Afrika

Iz različnih razlogov, med katerimi so relativno majhne obdelovalne površine, na katerih je bilo treba z intenzivnim kmetovanjem doseči čim večje pridelke, pa tudi interesi industrije kmetijske mehanizacije in farmacije, Evropa pri uvajanju

ohranitvenega načina kmetovanja caplja za svetom, zlasti za Južno in Severno Ameriko. Za njo je namreč samo še Afrika, pravi Branko Majerič, kmet iz Moškanjcev, javnosti bolj znan kot pridelovalec znamenitega ptujskega lüka, ki se je ohranitvenemu kmetijstvu zapisal že pred dvema desetletjema.

»Združnje smo leta 2015 skupaj ustanovili kmetijski strokovnjaki, med katerimi so tudi profesorji s pristojne ljubljanske in mariborske fakultete, in kmetje. Naš cilj je bil pravočasno pripraviti vsebine in argumente, na podlagi katerih bo

ohranitveno kmetijstvo uvrščeno med okoljske ukrepe v novi programski shemi od 2021 do 2027. Tam smo vse jasno opredelili in podprli z dokazi. Strategija se je tako dolgo pripravljala, da smo dve leti že zamudili, saj zdaj govorimo le še o obdobju 2023–2027. Vmes smo dobili tudi novega ministra, ki pa več kot očitno nima posluha za drugačne metode kmetovanja.«

Medla pojasnila ministrstva

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) so se namreč v času priprave tega dokumenta, tako pove Majerič, ves čas vedli po sistemu bi – ne bi, potrebujemo – ne potrebujemo, hočemo – nočemo, nato pa ohranitveno kmetijstvo preprosto črtali brez pravega argumenta. »Trdili so, da je težava v stroki, ki se ne more poenotiti. Zahtevali smo podatke, kdo so ti ljudje, ministrstvo naj bi prejelo 90 dopisov proti, in kakšni so njihovi argumenti proti, a smo naleteli na gluha ušesa in vse do danes teh informacij bojda zaradi varovanja osebnih podatkov nismo dobili.«

Tudi mi smo se obrnili po pojasnila, kdo stoji za nasprotniki, a prav tako ostali brez konkretnih pojasnil. »MKGP je ohranitveno kmetijstvo kot samostojno intervencijo obravnavalo predvsem v pripravljani fazi priprave strateškega načrta. Bilo je tudi predmet razprave na sestankih z relevantnimi deležniki in strokovno javnostjo. Predvsem slednja je imela

deljeno mnenje in zaradi tega nasprotovala vključitvi v strategijo, konsenz pa nato kljub številnim razpravam in usklajevanjem ni bil dosežen. Ob upoštevanju navedenega in ob dejstvu, da je za novo programsko obdobje SKP na razpolago manj sredstev, je bila sprejeta odločitev, da ministrstvo ne bo podpiralo ohranitvenega kmetijstva kot samostojne intervencije. So pa v strateški načrt v okviru drugih intervencij vključeni posamezni elementi ohranitvenega kmetijstva. Vsi trije ključni elementi ohranitvenega kmetijstva: nič ali minimalni mehanski posegi v tla, stalna pokritost tal s poljščinami ali dosevki in pester kolobar, so namreč v celoti vključeni v shemo za podnebje in okolje (SOPO), v intervencijo kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP) pa delno. Kmete bomo na ustrezen način spodbujali, da se bodo vključili v te sheme in na ta način kmetovali v skladu s konceptom ohranitvenega kmetijstva ter tako prispevali k ohranjanju tal kot najpomembnejšega naravnega vira za pridelavo hrane in krme.«

Brez oranja že tudi v PP in Žipo Lenart

Neuradno naj bi bil med glavnimi razlogi za to, da ohranitvenega kmetovanja ni v omenjeni strategiji, očitek, da se pri tej metodi plevel nadzoruje s pomočjo herbicidov, kar pa, tako pravijo v SZOK, drži le v velikih kmetijskih deželah po svetu, kjer se uporabljajo gensko spremenjeni organizmi, ki so od-

Država bo še naprej spodbujala konvencionalno kmetovanje z oranjem, saj ohranitvenega ni uvrstila v strateški načrt Skupne kmetijske politike. Foto: SD

Slovenija • KGZS zadovoljna s pomočjo

Kmetom pavšali zaradi podražitev

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je zadovoljna z rešitvami, ki jih prinaša v torek sprejeti zakon za omilitev posledic dviga cen energentov v kmetijstvu in gospodarstvu.

Foto: arhiv M24

Ukrep v kmetijstvu zajema finančno nadomestilo zaradi vpliva povečanja cen rudninskih gnojil in energentov za kmetijsko pridelavo. Do ukrepa so upravičeni kmetje, ki so oddali zbirno vlogo v letu 2021. Pogoj za prejem nadomestila je, da bodo stroški energije in stroški mineralnih gnojil kmetom v letošnjem letu narasli za več kot 40 % glede na lansko leto. Finančno nadomestilo se bo dodelilo v obliki pavšala na hektar zemljišča (do največ 100 ha).

Višina pavšala za trajno travinje bo znašala 49 evrov, za površine hmeljišč, trajnih rastlin na njivskih površinah, rastlinjakov s sadnimi rastlinami, razen za pridelavo jagod, vinogradov, matičnjakov, intenzivnih sadovnjakov, oljčnikov in ostalih trajnih nasadov pa 138 evrov. Višina pavšala za površine njiv, začasnega travinja, hmeljišč v premeni, jagod na njivi, rastlinjakov, rastlinjakov s sadnimi rastlinami in kmetijskih zemljišč v pripravi pa bo znašala 105 evrov.

Ukrep bo izvedla agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki bo poslala informativne odločbe upravičencem, ki bodo imeli možnost odgovora na odločbo. Do pomoči pet evrov na čebeljo družino bodo upravičeni tudi vsi čebelarji, ki so imeli 30. junija 2021 evidentirane čebelje družine.

sta

Slovenija • V zadnjih 20 letih za tretjino povečan odkup mleka

Proizvodnja sira še kar upada

Lani so slovenske kmetije prodale 589.000 ton mleka ali za poldrugi odstotek več kot predlani. Od tega so ga domače mlekarne odkupile skoraj 416.000 ton ali za pol odstotka manj.

Tudi podatki Mlekarske zadruge Ptuj (MZP), ene največjih specializiranih združenj v Sloveniji, so spodbudni. Po besedah direktorja Janka Petroviča se količine odkupljenega mleka iz leta v leto povečujejo. V lanskem letu so od kmetov odkupili 82.400 ton mleka. Primerjava z letom 1993 pokaže velikansko razliko; takrat je namreč zadruga s kmetij odpejlala 18.000 ton mleka, torej se je odkup v slabih 30 letih povečal za nekaj več kot 78 %. Leta 2020 pa se je številka ustavila pri 75.000 tonah, kar je dobrih 13 odstotkov več kot prejšnje leto, ko so odkupili 65.000 ton mleka.

Trend odkupa kravjega mleka se je od leta 2000 povečal skoraj za 30 %, v zadnjem desetletju pa za 12. Potem ko smo v Sloveniji zadnja tri leta beležili upad proizvodnje konzumnega mleka, torej surovega ali toplotno obdelanega, se je ta v letu 2021 končno spet povečala, in sicer so ga mlekarne proizvedle 160.700 ton, kar je za 1,7 % ali 2.700 ton več kot v letu 2020.

Kot ugotavljajo na državnem statističnem uradu, je bila večja tudi proizvodnja mleka v prahu in smetane, preostalih mlečnih izdelkov pa manjša.

Slabost slovenske mlečne industrije pa še naprej ostaja proizvodnja sira. Ta v zadnjih letih postopno upada, v zadnjih 18 letih se je zmanjšala za več kot 35 %. Lani so domače mlekarne na trg poslale 15.700 ton sira, kar je 80 ton ali pol odstotka manj kot prejšnje leto.

Kakšno pa je stanje v drugih evropskih državah? Po podatkih EU Milk Market Observatory se je količina v mlekarne Evropske unije oddanega mleka v prvih 11 mesecih leta 2021 v primerjavi s prejšnjim nekoliko zmanjšala, in sicer za 0,2 odstotka. Manjša je bila tudi proizvodnja večine mlečnih izdelkov: masla za približno dva odstotka, fermentiranih mlečnih izdelkov in konzumnega mleka pa za odstotek. So pa po drugi strani evropske mlekarne proizvedle več sira (2 %) in smetane (3 %).

Senka Dreu

Foto: arhiv M24

Po treh letih upadanja se je proizvodnja konzumnega mleka, torej surovega ali toplotno obdelanega, v primerjavi z letom 2020 lani povečala za 1,7 odstotka.

Foto: SD

Branko Majerič: »Če po letu 2030 kmetje ne bodo več dobili subvencij, bo industrijski način kmetovanja dokazano crknil, mi pa še kar tiščimo glavo v pesek in se ne začnemo prilagajati na ohranitveno kmetovanje.«

porni na herbicid glifosat. »Ta način se ne bo preslikal na evropska tla, slovenski 'ohranitveni' kmetje plevel zatiramo mehansko. Metoda, ki je plod domače pameti, so potrdile tudi študije, izvedene na obeh fakultetah.«

Nekatere pa naj bi motilo prav to mehansko odstranjevanje plevela. Na MKGP pravijo, da je zanj potrebna specifična in draga mehanizacija, za katero kmetje nimajo denarja, praktično noben stroj, ki ga zdaj uporabljajo za konvenci-

onalno kmetovanje, ni primeren za ohranitveno. V okviru strateškega načrta bi bilo treba veliko denarja nameniti za nabavo nove mehanizacije in bi ga zmanjkalo za druge investicije; na kratko bi torej to pomenilo manj denarja za dosedanja ustaljen način kmetovanja. Ohranitvena metoda pa naj bi iz dokumenta o financiranju v naslednjih letih letela tudi zato, ker naj bi jo v Sloveniji izvajalo le malo kmetov, saj naj bi bilo v SZOK le 40 članov. Pri tem so na resornem mini-

strstvu gotovo namerno izpustili dejstvo, da metodo obdelovanja zemlje brez pluga prakticirajo že tudi nekateri največji kmetijski proizvajalci v državi, med njimi Perutnina Ptuj in Žipo Lenart.

Kot pravijo v Perutnini Ptuj, zaradi spremembe tehnologije v zadnjih 20 letih beležijo nižje stroške, saj porabijo manj delovnih ur, 35 % manj goriva in 18 % manj mineralnih gnojil. Kar je zelo pomembno, pa pridelek ni manjši, prav nasprotno, še povečal se je,

in sicer pri koruzi za 30 odstotkov, pri pšenici pa za 18 odstotkov. Poleg tega po besedah Dejana Pernata, direktorja PP Agro, ugotavljajo, da so posevki odpornejši na podnebne spremembe. Da dosejajo enake, večinoma celo boljše donose v primerjavi s konvencionalno obdelavo, pravi tudi Mitja Kranjc, tehnični direktor v Žipo Lenart, ki dodaja, da bi konvencionalni način kmetovanja s pluzenjem že zdavnaj v celoti opustili, če bi se država odločila spodbuditi ohranitveno kmetijstvo.

Zasičenost tal z nitrati

Namesto da bi izkoristili situacijo v Sloveniji, kjer smo kljub dolgoletnemu obremenjevanju tal z gnojili še vedno pod evropskim dovoljenim pragom glede vsebnosti nitratov, z nadaljevanjem konvencionalnega načina kmetovanja še naprej kopljemo luknjo v naravo, in te tragike ne sprevidimo, je razočaran Majerič. »Meja po nitrati direktivi je 55 kilogramov na hektar, v Sloveniji jih imamo 50, v Nemčiji in na Nizozemskem na primer pa so tla tako zasvinjana, da hektar njive vsebuje tudi več kot 120 kilogramov nitratov.«

V združenju so predlagali, da se v drugem stebru strategije SKP na prvem mestu podpre ekološko kmetovanje, na drugem ohranitveno, konvencionalnega pa sploh ne. »Povsem jasno je, da je vse v denarju. Če bi namreč kmet za konvencionalno kmetovanje ne prejemal več subvencij, verjemite, da bi bili že vsi v ohranitveni obdelavi tal. Zato je tu tako pomembna vloga države, ki ima vse niti v rokah in bi morala tako sistemsko ukrepati, da bi kmetu omogočila suverenost, ne pa da mu pri vsaki stvari stoji za vratom in mu je bergla, kar ga v bistvu dela nesamostojnega.«

Senka Dreu

Foto: ČG

Dokler bo denar, bo po starem ...

Na možnost in napovedi, da bi se lahko subvencijska politika po letu 2030 spremenila in kmetje ne bi bili več deležni takšne finančne podpore kot doslej, bi se morali pripraviti, je prepričan Majerič, ki še upa na čudež iz Bruslja. »Industrijski način kmetovanja bo brez spodbud dokazano crknil, mi pa še kar tiščimo glavo v pesek, čeprav vemo, da je rešitev ohranitveno kmetovanje, na katerega pa ni mogoče preiti čez noč. Prehodno obdobje je za kmeta gotovo težko, v tem času beleži izpad prihodka, zato potrebuje finančno spodbudo države, vendar lahko po petih letih že pričakuje zelene rezultate. Razumljivo je, da se kmetje bojijo tega koraka. Veliko se pogovarjamo in načeloma so vsi za novo metodo, a ne, dokler je za staro dovolj javnega denarja. 'Vi se borite, ko boste dosegli priznanje in uvrstitev v finančne sheme, pa se vam pridružimo,' mi pravijo.«

Za klasičnim kmetovanjem stojijo industrijski giganti

Za konvencionalnim kmetovanjem stojijo industrijski giganti, kot so fitofarmacija, strojogradnja in proizvodnja gnojil, razlaga Majerič. »Evropska politika si je začrtala cilj, da bo 30 % kmetijskih površin namenjenih ekološkemu kmetovanju, 70 pa še naprej ustaljeni industrijski produkciji, kar je čista katastrofa, saj to pomeni, da se bo trošilo manj gnojil samo na tistih 30 %. Ekološko kmetovanje ima pa še to težavo, da nimamo dovolj razvitih praks, nanj namreč sploh nismo sistemsko pripravljene, zato ne morem razumeti tako neodgovornega obnašanja politike pa tudi mnogih institucij, med drugim kmetijsko gozdarske zbornice, ki več kot očitno ne podpira inovativnih metod kmetovanja, saj jih kmetom ne priporoča, ampak jih celo odvrača od njih.«

Slovenija, Podravje • Začela se je letošnja kampanja oddaje zbirnih vlog za kmete

Lani izplačanih rekordnih 342 milijonov evrov

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja je včeraj, v četrtek, začela kampanjo zbirnih vlog za leto 2022, v okviru katere bodo vlagatelji oddajali zahteve za sheme neposrednih plačil in ukrepe razvoja podeželja. Lani je agencija za ukrepe kmetijske in ribiške politike izplačala skoraj 342 milijonov evrov, kar je rekordni znesek.

Zbirne vloge bodo upravičenci lahko oddali od četrta, 24. februarja, do 6. maja. Kot v preteklih letih je tudi letos obvezen elektronski vnos, samostojno ali pri kmetijskih svetovalcih oz. pooblaščenih, je na novinarski konferenci pojasnil generalni direktor agencije Miran Mihelič.

Zamudniki bodo sicer lahko tudi letos vloge oddali do 31. maja, a se za vsak delovni dan zamude izplačila zahtevkov in vlog znižajo. Izjema velja za upravičence, ki bodo uveljavljali zahtevek za operacijo dobrobit živali – drobnica. Ti morajo vlogo oddati najpozneje do 5. maja, je povedal Mihelič.

Vsi podatki, navodila, obrazci in informacije v zvezi z letošnjo kampanjo so dostopni na spletni strani agencije za kmetijske trge.

Letos brez bistvenih novosti

Letošnja kampanja po Miheličevih besedah ne prinaša nekih bistvenih vsebinskih novosti pri ukrepih, je pa poudaril, naj kmetje

Najizdatnejša pomoč govedorejcem

Na področju ukrepov kmetijske politike je bilo lani največ izplačano za finančno pomoč v priraji govejega mesa, in sicer v višini 6,9 milijona evrov. Za sofinanciranje zavarovalnih premij je bilo namenjenih 6,2 milijona evrov, za krizno destilacijo vina 4,4 milijona evrov, finančna pomoč v proizvodnji vina zaradi drugega vala covida pa je znašala 3,4 milijona evrov.

ne zamujajo pri oddajanju vlog. Zelo pomembno pa je, da kmetje pred vnosom zbirne vloge preverijo stanje površin na terenu, ali je skladno s stanjem v registru kmetijskih gospodarstev. »Zelo pomembno je, da je stanje pravilno, kajti osnova za izplačila prispevkov je pravilna prijava stanja površin,« je poudaril prvi mož agencije.

Lani je agencija upravičencem za ukrepe kmetijske in ribiške politike skupno izplačala skoraj 342 milijonov evrov, kar je po Miheličevih besedah rekordni znesek. Od tega največ, približno 226,7 milijona evrov, za zahteve zbirnih vlog. Za investicije pa približno

75 milijonov evrov. Mihelič je ob tem spomnil, da se je lani izvajalo številne izredne ukrepe za pomoč kmetom zaradi epidemije covid-19. Zanje je agencija upravičencem izplačala približno 25 milijonov evrov.

Predstavil je tudi investicijske ukrepe programa razvoja podeželja. Izplačali so 68,6 milijona evrov, v okviru operativnega programa za razvoj ribištva pa več kot šest milijonov evrov. Kmetijski trg, torej promocija, šolska shema, čebelarstvo, pa 13 milijonov evrov.

Z izplačili intenzivno nadaljujejo tudi letos, od začetka januarja pa do danes je bilo izplačanih 104,4

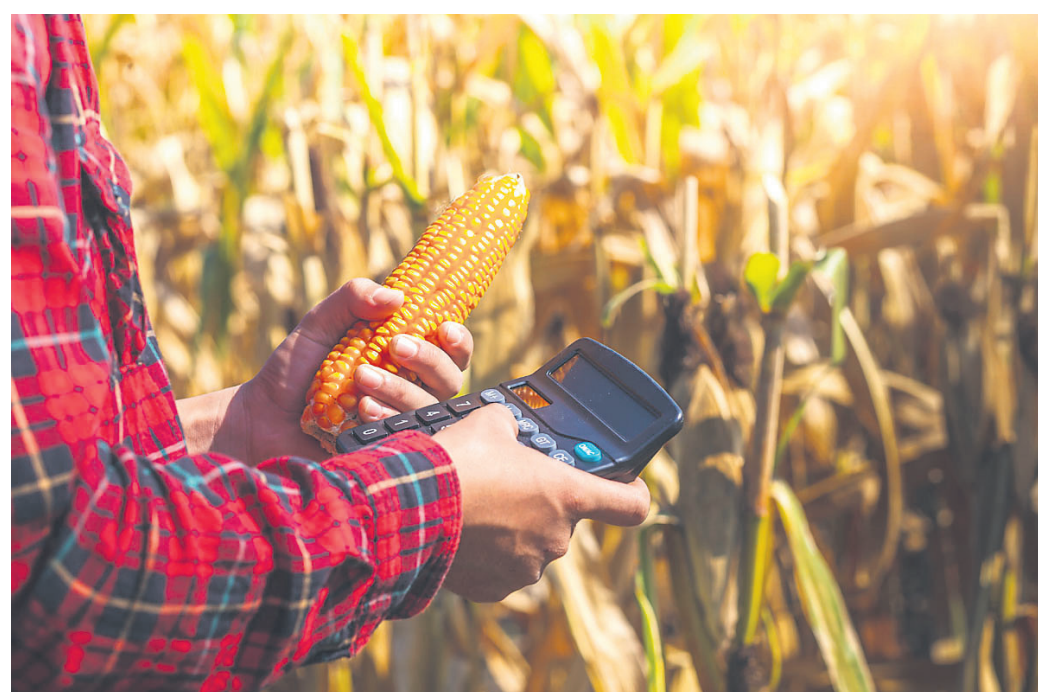

Foto: Shutterstock/M24

milijona evrov, kar predstavlja 80 odstotkov neposrednih plačil. Preostalih 20 odstotkov bodo izplačali predvidoma do 20. marca.

Predplačila za zahteve zbirnih vlog za leto 2022 so začeli izplačevati po 15. oktobru, in sicer za območja z omejenimi dejavniki. Do danes je 46.772 vlagateljjev prejelo plačila v skupni vrednosti 42,7 milijona evrov.

Izplačila za kmetijsko-okoljske in podnebne ukrepe, dobrobit

živali in ekološko kmetovanje pa bodo izdana in izplačana od aprila do junija.

Kmetom v pomoč tudi aplikacija Sopotnik

Lani je bil po Miheličevi oceni narejen ogromen napredek v smeri aplikacije, saj je s 1. avgustom začela aplikacija Sopotnik, ki kmetom omogoča vpogled v stanje površin, ki so prijavljene v zbir-

nih vlogah. Letos želijo aplikacijo nadgraditi s komunikacijskim sistemom, da bodo lahko kmeta na prijazen način opozorili na napake in morebitne nepravilnosti.

Nad odzivom na aplikacijo so pozitivno presenečeni. Lani so izvedli več delavnic, s katerim so uporabnikom Sopotnika tudi predstavili, nekaterih spletnih delavnic pa se je udeležilo tudi po 300 ljudi, je še pojasnil Mihelič.

sta

Knjigarnica**Klovn Capek in mastni petek**

Klovni sodijo med najbolj priljubljene pustne obleke za male in tudi za velike. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika piše na strani 606 (Druga knjiga, 2014), da pomeni beseda klovn komedijanta, burkeža z značilno namazan obrazom. Klovnesa je ženska oblika klovna. Seveda ob tem tudi vi, dragi bralci Knjigarnice, pomislite še na cirkuške klovne, pa klovne, ki razveseljujejo ob raznih slavjih in na zabavah. Vsem je v spominu še znameniti žalostni klovn v črnem in belem ter s solzicami, ki se mu kotrljajo iz oči.

Kar nekaj je naslovov slikanic, kjer so klovni glavni literarni junaki, kot sta na primer: Če klovn reče ne (1997), Klovn (1998). Beseda klovn se najde v naslovu knjig za večje bralce, kot na primer: Klovn Veselko (2008), Mestni lisjaki in klovni (1997), Levi in desni klovn (1980), Klovn iz Strahovskega Dola (Otroška srhljivka, 1999). In tu je še imenitna slikaniška mojstrovina Klovn Capek, kjer ta zaresnemu, pravemu cirkuškemu klovnu ni ime Capek.

Capek je zares hodil vsak večer v cirku, saj je občudoval svojega gospodarja in nikoli ni zamudil trenotka mojstrovega nastopa. Z navdušenjem mu je ploskal. Ko je publika zapustila cirkuški šotor, je Capek, medtem ko je čakal na svojega gospodarja, pridno ponavljal in vadil, kar je videl pri velikem klovnu Capiju. Vsak dan mu je šlo bolje in bolje in nekega večera je veliki Capi pohvalil malega Capka in mu obljubil samostojni nastop. Še več: dejal je, da bo naslednji on, veliki klovn, sedel med publiko in ploskal njemu, malemu klovnu. V slikanici sledijo, druga za drugo, podobe iz nastopa malega klovna – ta je s klovnovsko obleko in obrazno poslikavo povsem enak velikemu klovnu, le da je nekoliko manjši.

Capek je odlično izvedel vse točke: od lebdenja na trapezu do drezure živali in žongliranja ter igranja na violino. Barvite ilustracije v tej slikanici lepo podajajo bistvo cirkuških akrobacij in vzdušja pod streho cirkuša – takega vrhunskega in romantičnega, da ne rečem poetičnega, saj Capko »žonglira« s pticami, pod streho cirkuške arene se ziblje in izvaja akrobacije s sloni, pleše z noji, ki so kakor prave klasične balerine, tiger Maks skače skozi ognjeni obroč in Capka celo izstrelijo iz topa. Na koncu je Capek pohvaljen in srečen. Capek je v resnici pes, vendar med klovnom Capkom in Capijem ni velike razlike.

Navdihujočo in likovno žlahtno avtorsko slikanico podpisuje Andre Dahan, ki ga slovenski bralci poznajo še po slikanici Kamiline sanje iz istega leta. Obe sta izšli pri založbi Slovenska knjiga, Klovna Capka (v originalu Zappa le Clown) je prevedla iz angleščine Nataša Žnideršič.

Na mastni petek, torej na zadnji petek pred pepelnico, je tu še nekaj pustnega drobirja iz dveh izbrank. V knjižni zbirki Slovenski prazniki (2005) Marjete Zorec, v monografiji s podnaslovom Preprodimo zimo, je v rubriki Ali več (str. 24) brati, da pust ni vedno na isti dan v letu, ampak se ga »izračuna« tako, da je ob prvi pomladni luni velika noč, štirideset dni pred veliko nočjo je pust, dan pred pepelnico sredo je pust. Med drugim še Zorčeva navaja, da so prvi zapisi o maskah iz antike. V starem Rimu so obredni piskači, ki so z glasbo spremljali bogoslužne obrede ob januarskih idah (13. januar), hodili po Rimu z naličji in oblečeni v ženske. Najstarejša podoba maskiranca sega 20.000 let in več nazaj, naslikan je na steni jame Trije bratje v Pirenejih. Podoba predstavlja človeka, ki se je zamaskiral v izmišljeno žival z velikimi, okroglimi očmi, na glavi jelenje rogovje, dolga in koničasta brada, roke so pod medvedjimi šapami, zadaj ima rep divjega konja. In ena noga je na tleh, druga pa v plesnem poskoku. Uf, si predstavljate takega plesača?!

V knjigi Slovenski vremenski pregovori (2009) pa piše:

Če sonce sveti na pustni dan, bo kmet z ržjo obdarovan.

Če se pust na soncu greje, letina se med dobre šteje.

Ako pustne dni dežuje, fižol obilno prideluje.

Če ima v pustu sonce že moč, bo mrzla velika noč

Kakor vreme pepelnice kaže, tako tudi celi post se kaže.

Vam pa, cenjeni bralci, želim veselega pusta, pa naj vam veselja do branja ne pohrusta!

Liljana Klemenčič

Ptuj • 14. mednarodna likovna razstava Ex-Tempore Ptuj Karneval**Izjemen odziv umetnikov in raznolikost motivov**

V razstavišču Knjižnice Ivana Potrča Ptuj je od danes do 4. marca na ogled razstava letošnjih finalistov mednarodne likovne nagrade Ex-Tempore Ptuj Karneval, osrednjega likovnega dogodka v pustnem času na Ptujskem. Odkar poteka, je na Ptuj privabila že več kot tisoč likovnikov iz Slovenije, Italije, Avstrije, Nemčije, Romunije, Hrvaške in še nekaterih drugih držav. Nagrado organizirajo Kulturno umetniško društvo Art Stays, Mestna občina Ptuj in Zavod za turizem Ptuj. Od prijave, ocenjevanja, do podelitve nagrad je potekala v spletni obliki. Virtualno so jo odprli že včeraj, ko so tudi razglasili letošnje prejemnike nagrad.

Finaliste je izbrala mednarodna strokovna žirija. Sestavljali so jo Sara Sist (ustanoviteljica in lastnica galerije Sist'art v Benetkah, galeristka in likovna kustosinja, ki deluje med Benetkami in Parizom), Petra Skok (novinarka kulturne redakcije RTV Slovenija), Vladimir Forbici (zbiratelj in galerist Galerije FO.VI in Galerije Art Stays ter dolgoletni predsednik društva Art Stays), Dušan Fišer (uveljavljen slovenski vizualni umetnik, likovni kustos in umetniški direktor Galerije mesta Ptuj) ter Aleksij Kobal (akademski slikar, uveljavljen slovenski sodobni vizualni umetnik).

Med 131 prispelimi deli je izbrala 45 finalistov nagrade, ki so se potegovali za Grand prix Mestne občine Ptuj v vrednosti 1.000 evrov, dve odkupni nagradi Mestne občine Ptuj in nagrado za najzvirnejšega kurenta. Podelili pa so tudi priznanja strokovne žirije in druge nagrade, tudi nagrado galerije FO.VI. Podelili so tudi nagrado občinstva.

Mednarodna strokovna žirija in umetniški vodja nagrade Ex-Tempore Jernej Forbici so zelo zadovoljni z odzivom umetnikov. Avtorji so prijetno presenetili z velikim številom oddanih likovnih del in ra-

Foto: arhiv Ex-Tempore

Ptuj na dlani finalistke Klare Jan

Finalisti 14. mednarodne likovne nagrade Ex-Tempore Ptuj karneval

Alojz Burja, Anže Jurkovšek, Dani Žbontar, Maja Zaplotnik, Tomaž Plavec, Ana Narandžić, Boštjan Plesničar, Dajana Čok, Jasna Kozar, Jerneja Menzinger, Marjan Rode, Nataša Grandovec, Petrina Gruden, Saša Erlah, Žarko Vrezec, Apolonija Rajh, Leopold Methans, Renato Arnejčič, Brut Carniollus, Denis Jurič, Hana Nekrep, Ida Kocijančič, Mojca Lovrec Prezelj, Milan Unkovič, Sergej Hahonin, Andrej Perko, Bojan Lubaj, Goce Trajkovski, Mojmir Plevnik, Romeo Štrakl, Tanja Špenko, Danila Krpič, Željko Strelec, Marija Mir Milošič, Lana Kostanjevec, Klara Jan, Sandra Žumer, Mirnes Alič, Maja Hohnec, Patrik Komljenovič, Tina Drčar, Peter Fideršek, Ksenija Mrkela, Suzana Senica in Nataša Sikora.

znolikostjo motivov. „Lansko leto je bil spletni način prijave in oddaje za nas organizatorje velik dvom, ki pa se je izkazal za neupravičenega, saj se je tako lani kot tudi letos število prijavljenih še povečalo. Zaradi posebnih razmer smo letos na ogled postavili zgolj dela izbranih 45 finalistov nagrade, ki jim bodo delala družbo nekatera nagrajena

dela iz lanske edicije. Po razstavi bo izšel obširen katalog lanske in letošnje likovne nagrade z več kot 250 likovnimi deli vseh sodelujočih avtorjev,“ je povedal Jernej Forbici in povabil na ogled te izjemne razstave, ki z različnimi motivi, materiali in tehnikami ponuja vpogled v pustno dediščino našega okolja.

MG

Ptuj • Polona Petek v Miheličevi galeriji**Ko je narava neskončna inspiracija**

Na drugi samostojni razstavi v Miheličevi galeriji se z najnovejšim opusom likovnih del, ki jih je naslovila Vodne krajine, predstavlja akademska slikarka Polona Petek. Gre pa tudi za prvo likovno razstavo v tej ptujski galeriji v letu 2022. Kustosinja razstave Stanka Gačnik, ki je tudi avtorica besedila spremljajočega kataloga razstave, je izpostavila, da umetnica, kljub sodobnim prijemom, ki smo jim priča, kaj vse je danes lahko umetnost, prisega na štafelajno slikarstvo, na platno, na motive narave, ki jih zna tako zelo lepo prikazati z osebnimi likovnimi izkušnjami.

Ljubitelji likovne umetnosti, obiskovalci Miheličeve galerije, si bodo med prvimi lahko ogledali slikarkin najnovejši opus, saj ga pred tem ni še nikjer razstavila. Na ogled pa je tudi sedem slik, ki so nastale v letu 2014, ko se je tudi začela resneje in poglobljeno ukvarjati s tematiko krajinskega slikarstva. Na svojih najnovejših slikah pod naslovom Vodne krajine je Polona Petek upodobila svet okoli svojega domovanja ob reki Dravi z zavitimimi rečnimi rokavi, rastjem ob vodi, drevesi, trstikami.

„To so moje krajine, pri katerih ostajam. To so dela, pri katerih sem malo poudarila potezo, saj me zanima ta dinamični zamah čopiča, zanimajo me žive barve, pri čemer odkrivam vedno nove barve. Slika mora vsebovati vse kontraste, sicer nisem zadovoljna. Vsaka ima tudi čisto svojo zgodbo, tako da morajo obiskovalci pogledati vsako posebej. Narava je zame glavna inspiracija, neskončna inspiracija, pri kateri se nikoli ne izčrpam. Vsak obisk narave je zame posebna izkušnja, ki jo poskušam prenesti na platno. Glede velikosti svojih slik pa

Foto: Crtomir Goznik

V Miheličevi galeriji razstavlja akademska slikarka Polona Petek. Predstavlja se z najnovejšimi likovnimi deli pod naslovom Vodne krajine, ki so nastala v letih 2021–2022.

lahko povem, da je enaka človeški velikosti. Ne želim pretiravati. Slika mora biti kot neke vrste pogovor s človekom,“ je ob odprtju razstave v Miheličevi galeriji povedala akademska slikarka Polona Petek, za katero je bilo kovidno obdobje tudi obdobje intenzivnega ustvarja, ki pa na nek način še traja.

Polona Petek živi in ustvarja v Zlatolčju. Leta 1994 je diplomirala

na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, leta 2009 pa zaključila magistrski študij slikarstva. Razstavlja samostojno in na skupinskih razstavah. Od njene prve samostojne razstave v Galeriji Tensor na Ptujju mineva 20 let. Najnovejša razstava Vodne krajine je njena že tretja ptujska samostojna razstava, od tega druga v Miheličevi galeriji, kjer se je prvič predstavila

leta 2009. Na več samostojnih razstavah pa je svoje ustvarjanje predstavila tudi v kovidnem obdobju. Verjetno je ena od redkih, ki je imela v tem času kar šest samostojnih razstav.

Za svoje likovno ustvarjanje je prejela že več priznanj in nagrad. Razstava bo v Miheličevi galeriji na ogled do 3. aprila.

MG

Dornava • Cigansko srce najmočnejše bije v fašenskem času

Dornavski cigani so ostali brez strehe nad glavo

Člani Etnografskega društva (ED) Cigani Dornava, ki ga vodi Anica Slodnjak, so se v fašenskem času zbrali na rednem letnem občnem zboru. Ker so bila srečanja v minulih dveh letih zelo okrnjena, so se razveselili ponovnega snidenja. Dogodek večera je bilo imenovanje dveh častnih članov društva: Vlada Markoviča in Janka Goloba, oba sta muzikanta v Cigo bendu.

Janko s harmoniko in Vlado z berdo razveseljujeta vse, cigani pa že pol stoletja ob njunem veselju in poskočnem igranju plešejo ciganski Marko, Marko. „Bila sta med pobudniki ustanovitve društva, sta njegova gonilna sila, neutrudna in zvesta člana. Ne ustavi ju noben sneg ali dež, da se ne bi veselila v svoji ciganski opravi in vlogi. Ko Janko vzame v roke harmoniko, se pridružijo mladi, potem pristopi še Vlado z berdo in že se veselimo, prepevamo, plešemo. Z melodijo harmonike in berde sta na vseh nastopih doma in na tu-

jem spremljala 14. princa ptujskega Kurentovanja Miroslava Slodnjaka, viteza Dornavskega. Druži nas nešteto lepih spominov, nepozabnih veselih dogodkov, skupaj znamo stopiti tudi takrat, ko potrebujemo pomoč drug drugega,“ je o imenovanju častnih članov povedala predsednica Anica Slodnjak.

Epidemija zdesetkala karnevale in druženja

Na občnem zboru, kjer so se vsi člani zbrali v ciganskih opravah, so pregledali delo društva za minulo

obdobje in potrdili načrte za letos. Zaradi koronakrize je bilo druženja in srečevanja v minulem letu manj kot običajno. Večina prireditev in gostovanj v tujini je odpadla. Seveda pa Dornavčani fašenka in ciganskih oblek niso dali popolnoma na stran. Posneli so nekaj televizijskih reportaž, v pustnem času so se odpravili po domači vasi, srečali so se na Slodnjakovi princi v domačiji. Nekaj članov je sodelovalo pri pokopu pusta v Dobovi, junija so se družili na pikniku, skozi celo leto so nabirali zelišča, jih sušili, izdelovali zeliščna olja in mazila ter varili čudežni cigo džin. „Ko nastopamo, se je z nečim treba predstaviti, nekaj ponuditi. Zato se čez leto ukvarjamo z zeliščarstvom, cigani so se namreč nekoč zdravili izključno iz narave,“ je poudarila sogovornica.

Letos bi lahko bilo nastopov več

Te dni se dornavski cigani veseli na fašenkah v Ptuju in okoliških vaseh, dogaja se spontano, neorganizirano, pristno, tako kot nekoč. „V sredini aprila smo povabljeni na mednarodni karneval v Banjaluko. Udeležili se ga bomo, če bodo tako dovoljevali epidemiološki ukrepi. Sodelovati nameravamo na sejmu Alpe Adira, od spomladi do jeseni bomo dopolnjevali zalogo v naši zeliščarski „lekarni“. Junija načrtujemo izvedbo tradicionalnega Krompirfesta, avgusta bomo sodelovali na Rimskih igradah, v začetku decembra bi pripravili druženje ob zaključku leta. Organizacija dogodkov in sodelovanje na prireditvah bosta seveda odvisna od zdravstvene situacije.“

Foto: CG

ED Cigani Dornava združuje 180 članov.

Razočaranje, ker občina zanje ne najde prostora

Člani ED Cigani Dornava so lani konec leta, tako kot čisto pravi nekdanji pripadniki romskih skupnosti, postali brezdomci. Svoje ciganske rekvizite so hranili v oranžeriji pri dvorcu, ki pa so jo začeli obnavljati. Seveda so obnove veselili in jo zelo pozdravljajo, a oranžerija je bila njihov edini dom. „Smo društvo s 180 člani, organizatorji številnih dogodkov, sodelujemo na prireditvah v domovini in tujini, pa nimamo niti enega majhnega prostora. Za delovanje potrebujemo rekvizite, ki popestrijo našo predstavitev. Žalosti nas dejstvo, da nam občina ne more ponuditi vsaj enega prostora, kjer bi lahko opremo shranili. Ne razumemo, da občina z županom na čelu nekaterim društvom zagotavlja po dva prostora, za druge pa nima posluha. Še posebej tega ne moremo razumeti v luči dejstva, da smo bili minula leta organizator občinske prireditve Fašenk po dornavsko, številne aktivnosti izvajamo na občinski

ED Cigani Dornava daje velik poudarek mednarodnemu sodelovanju. Udeležujejo se karnevalov v Makedoniji, Srbiji (Šabac - Leskovac in Rakovica), Črni gori (Budva), Hrvaškem (Vir, Biograd), Italiji, Madžarskem in Avstriji. „Veliko damo na koreografijo, predvsem ples naših mladih plesalk, ki se zavrtijo ob zvokih etno ciganskih plesov.

Plesalke so tiste, ki najbolj popestrijo dogajanje na karnevalih. Seveda na nastopih ne gre brez naše cigo kuhinje, kjer se vedno nekaj peče in dimi, prav tako ne moremo brez naših zvestih cigo muzikantov, cigo kofetarije in šlogarije. Na gostovanjih nas vedno spremlja 14. princ ptujskega Kurentovanja Miroslav Slodnjak, vitez Dornavski, ki je tudi član združenja evropskih karnevalskih mest FECC,“ je povedala predsednica ED Cigani Dornava Anica Slodnjak.

Foto: ED Cigani

ravni in povsod, kjer gostujemo, promoviramo ime občine. Enostavno člani društva ne moremo razumeti, zakaj ni moč priti vsaj do

enega manjšega prostora, kjer bi lahko shranili društveno opremo,“ je dodala Slodnjakova.

Mojca Zemljarič

Foto: ED Cigani

Častna člana ED Cigani, ustanovna člana društva in goreča cigo muzikanta Vlado Markovič ter Janko Golob

Destrnik • Ljubezeno do živali rodila poslovno idejo

Aljaž z ekipo izdelal prvo pasjo protezo

23-letni Aljaž Muršec z Destrnika, diplomant ljubljanske zdravstvene fakultete, si je za diplomsko nalogo na študijski smeri protetike in ortotike (opornice) izbral nenavadno, doslej pri nas precej neraziskano temo: za šest evropskih držav je namreč odkrival, koliko je tam amputacij okončin pri psih in kakšna protetična oskrba.

V praktičnem delu naloge je nato izdelal protezo za psa. Projekt izde-

lave teče poldrugo leto v sodelovanju zdravstvene in veterinarske

fakultete, in to kar v dveh šolskih delavnicah v sklopu vaj, pri tem pa mu pomagajo sošolci in profesorji. Mešanka Ajka, ki je v nesreči z vlakom izgubila del zadnje tačke, za to je bilo treba poškodovani ud amputirati, je postala prva lastnica pasje proteze. Kot pravi izumitelj, ki ima od nekdanj rad živali in jim želi pomagati, so morali izdelati več modelov, preden so bili zadovoljni z rezultatom, a zdaj se je psička svoje nove tačke že dobro navadila, proteza ji je pravzaprav omogočila kar najbolj normalno življenje. Ekipo pa že pridno izdeluje proteze in opornice za druge pse.

Priložnost v 3D-tiskanju

Muršec razlaga, da se pri poškodbah okončin veterinarji tako

doma kot v tujini poslužujejo treh možnosti: vozička, proteze ali opornice. Voziček po njegovem ni optimalna rešitev; kadar manjka ena okončina, meni, da je najustrenejša proteza, kadar gre za zlom ali deformacijo, pa opornica. »Brez ene okončine živali načeloma živijo nemoteno, vendar vzorec hoje po treh okončinah ni fiziološki, v celoti se spremeni biomehanika, sčasoma se začnejo težave s preostalimi udi, sklepi in hrbtnico.«

Praksa v tujini je takšna, dodaja, da ni individualnega stika s poškodovano živaljo, saj nekdo odvzame odlitek, spet drugi pa izdelata protezo. Slovenske proteze so zasnovane individualno, izdelane pa bodisi preko mavčnih odlitkov amputiranega uda bodisi preko laminacije oziroma s pomočjo epoksi smol in

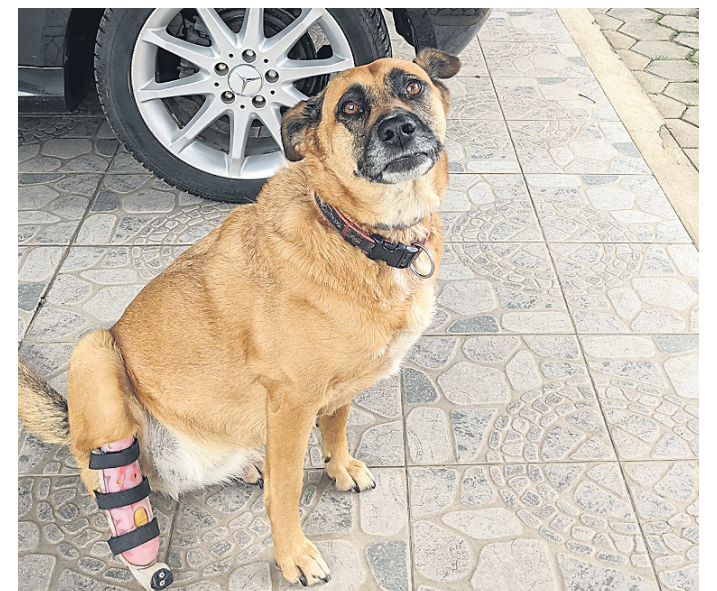

Foto: osebni arhiv

Mešanka Ajka je dobila prvo slovensko pasjo protezo.

trdilcev. Ker gre za drage izdelke, v Nemčiji lahko stanejo tudi več tisoč evrov, Muršec vidi priložnost v 3D-tiskanju, sodobni metodi, ki bi pocenila izdelavo, na začetku pa bi bilo zanjo treba pripraviti ustrezen in finančno zahteven računalniški program.

Nadobudni mladenič ima s pro-

jektom velike načrte, saj v njem vidi poslovno priložnost. Želi si, da bi v Sloveniji začeli izdelovati proteze in opornice za vse živali, ki bi bile dostopne tudi poškodovanim živalim v sosednjih državah, in da bi lahko ta storitev v prihodnje krita iz zavarovalnine.

Senka Dreu

Foto: osebni arhiv

Aljaž Muršec z Destrnika je idejni oče ideje o izdelavi protez in opornic za živali.

Ptuj • Vandalizmu ni videti konca: ukrepanje je nujno

Še eno poškodovano igralo, tokrat za invalide

Oba ptujška parka, tako mestni kot tisti v Ljudskem vrtu, sta že dolgo časa tarči vandalov. Znašajo se nad razsvetljava, koši in igrali. Pred kratkim so poškodovali igralo v Ljudskem vrtu, kjer so dobesedno odtrgali sedišče klopi za invalide. Na občini pravijo, da bodo redarji in policisti nadzor v prihodnjih dneh še poostri, tudi v večernih urah.

Stanje na področju vandalizma izboljšuje, prej obratno. Svetnik na Ptuj se v zadnjem času žal ne Matej Siebenreich je prepričan, da

V Mestnem parku je uničeno igralo pri fitnessu na prostem. Mreža je dobesedno odtrgana in zelo nevarna.

mora k reševanju tega problema aktivno pristopiti tudi občina. Ta ima sprejete odloke, ki dajejo nadzornim organom pristojnost za ukrepanje, večino opaženih kršitev pa kot prekršek določa že Zakon o varstvu javnega reda in miru.

Razsežnosti problema se na Mestni občini Ptuj zavedajo, zato so sprožili aktivnosti v smeri preprečevanja nastajanja dodatne škode: »Občinski redarji v pozno popoldanskih in večernih urah nadzirajo dogajanja v mestnem parku in drugih rekreacijskih površinah (Ljudski vrt, športni parki ...), na lesenem stopnišču, ki pelje proti ptujškemu gradu, v okolici športnih površin ŠC Ptuj, v okolici betonskih garaž, na območjih okoli posameznih vrtcev, v Športnem parku Spuhlja in podobno. Glede na pričakovano zmanjšanje omejitev druženja zaradi bolezni covid-19, višje spomladanske temperature in posledično

večjo koncentracijo oseb na teh površinah je vodja redarstva dobil nalogo, da vzpostavi stik z vodstvom Policijske postaje Ptuj in poskuša zagotoviti oziroma obnoviti ponovno izvajanje nalog z mešanimi patruljami redarstva in policije v večernih in nočeh.« Predvsem bodo aktivni ob vikendih in dneh, ki jim sledijo dela prosti dnevi.

Zgolj opozarjanje in žuganje s prstom očitno ne bo prineslo rezultatov. Žal vse kaže, da se brez okrepljenega nadzora in izrekanja sankcij stanje ne bo izboljšalo. Samo v zadnjih dneh sta bili poškodovani dve otroški igrali, eno v Ljudskem vrtu, namenjeno invalidnim otrokom, in drugo v mestnem parku, kjer so dobesedno odtrgali vijake, ki pritrjujejo plezalno mrežo. Povzročitelji škode s tem v nevarnost spravljajo ogromno majhnih otrok, ki ta igrala uporabljajo vsakodnevno.

V Ljudskem vrtu manjka sedež na klopi.

V Ljudskem vrtu droge in motoristi na igriščih

Poseben problem je tudi zbiranje v paviljonu v Ljudskem vrtu, kjer se o tem, kaj počno posamezniki, govori vrsto let. Pa so še zmeraj praktično vsakodnevno tam. Vonj po marihuani gotovo ne sodi med otroke.

Predvsem v Ljudskem vrtu je zadnje čase mogoče opaziti vedno pogostejše zbiranje starejših

osnovnošolcev, ki se z mopedi pripeljejo direktno do igral in jih parkirajo neposredno ob njih. Vožnja med otroki in postavljanje pred prijatelji gotovo predstavljajo nevarnost.

Ne nazadnje pa: vsak evro, ki ga namenimo za popraviljanje tovrstne namerno povzročene škode, je preveč in bi ga morali povrniti tisti, ki to storijo, ne pa občinski proračun.

Dženana Kmetec

Ptuj • Uničena velika večina mestnih gredic mačeh

Neznani storilec škropil s strupenim herbicidom

Zdaj je že jasno, da ptujške mestne gredice spomladi ne bodo polno zacvetele z raznobarnimi mačehami. Ob koncu prejšnjega tedna se je neznani storilec znesel nad njimi in jih škropil s totalnim herbicidom. Tako vsaj domnevajo glede na stanje posušenih cvetlic.

Delavci podjetja Javne službe Ptuj so posušene mačeha „odkrili“ v ponedeljek zjutraj. Podrobnejši ogled je pokazal, da niso uničene samo mačeha na gredici v Ulici heroja Lacka, temveč tudi na drugih lokacijah. Za zdaj neznani storilec je škropil tudi v Evroparku, kjer so te zasajene v obliki zastave Evropske unije ter slovenskega in ptujškega grba.

Lani v jeseni so na ptujških mestnih gredicah in v koritih posadili skoraj 11.000 mačeh različnih barv. Kot kaže, bo treba obnoviti

skoraj celotno zasaditev na mestnih gredicah, po vsej verjetnosti pa zamenjati tudi zemljo, saj v kontaminirano zemljo ne morejo saditi novih rož. Zanimivo pa je, da so mačeha v kamnitih koritih ostale nepoškodovane. „Zemljo smo dali v analizo, da ugotovimo, kaj je bil vzrok, da so se mačeha čez noč posušile. Takrat bomo tudi lahko več povedali o tem nesmiselnem dejanju,“ je povedal direktor podjetja Javne službe Ptuj Alen Hodnik. Jesensko zasaditev so opravili z mačehami, ki jih je dobavilo Vrtnarstvo Marije Marinič, torej

od lokalnega dobavitelja. V vodstvu Javnih služb sicer ne morejo pritrčiti nekaterim govoricam, da naj bi „maščevalni“ pohod opravil nekdo, ki ni bil izbran za dobavo rož.

Škoda ocenjena na več tisoč evrov

Medtem ko smo bili v prejšnjih letih bolj ali manj priče manjših kraj iz

Neznani storilec se je znesel tudi nad nasadi mačeh v Evroparku.

Na gredici v Ulici heroja Lacka je uničena polovica nasada mačeh.

nasadov in kamnitih korit, je najnovejšo uničenje dejanje brez primere doslej. Pri vseh vandalskih dejanjih zadnjih let, ki so jih tudi prijavili policiji, povzročitelji niso bili odkriti. Koliko bodo pri odkrivanju povzročitelja najnovejšega pustošenja

pomagale kamere, nameščene na mestnem območju, bo pokazal čas.

Že zdaj pa so znani podatki o škodi, ki znaša nekaj tisoč evrov. Samo nakup mačeh je stal več kot 3.200 evrov.

MG

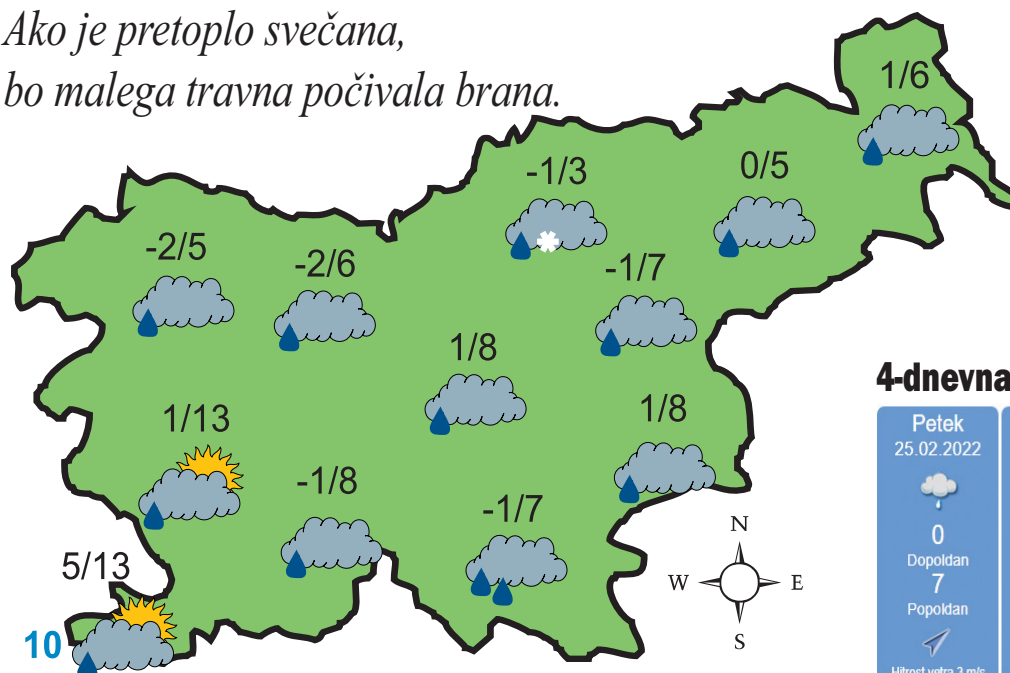

Na ptujških gredicah so lani v jeseni zasadili skoraj 11.000 mačeh v različnih barvah: modri, beli, rdeči in rumeni ter mešanih barv.

Mačeha med desetimi rožami, ki cvetijo tudi pozimi

Spadajo v isto skupino rastlin kot vijolice. V zimskem času najbolje uspevajo v gredicah, kjer imajo na dan vsaj šest ur sončne svetlobe. Vzdržijo tudi v zelo nizkih temperaturah, če so bile pravočasno posajene in so imele možnost, da se korenine lepo razrastejo. Najbolje jih je saditi, ko se temperature gibljejo med 10 in 15 stopinjami Celzija oz. štiri do šest tednov pred mrazom. Navadno jih sadimo septembra ali oktobra. Zaščitimo pa jih le v primeru, ko se poleg nizkih temperatur, pričakuje tudi veter.

Ako je pretoplo svečana, bo malega travna počivala brana.

Danes dopoldne se bo pooblačilo. Sredi dneva bodo že krajevne padavine, ki se bodo popoldne in zvečer okrepile in razširile na vso državo. Meja sneženja se bo zvečer približala nižinam. Zapihal bo severovzhodni veter, na Primorskem se bo krepila burja. Jutranje temperature bodo od -4 do 2, najvišje dnevne od 4 do 9, popoldne in zvečer se bo hladilo.

4-dnevna napoved za Podravje

Petek	Sobota	Nedelja	Ponedeljek
25.02.2022	26.02.2022	27.02.2022	28.02.2022
0	0	1	-2
Dopoldan	Dopoldan	Dopoldan	Dopoldan
7	8	8	4
Popoldan	Popoldan	Popoldan	Popoldan
Hlrost vetra 3 m/s	Hlrost vetra 7.5 m/s	Hlrost vetra 7.5 m/s	Hlrost vetra 7.5 m/s

Vir: ARSO

Nogomet
Kdo bo stopil z vlaka poražencev, Celje ali Aluminij?
Stran 14

Nogomet
Šumarji z Marinškom našli skupni jezik
Stran 14

Rokomet
Ptujška ekipa preko Maribora na final 4
Stran 14

Tenis
Izmed izkušenejših zraven le Rola
Stran 15

Urednik športnih strani:

Jože Mohorič.

Sodelavci:

David Breznik, Uroš Krstič,
Niko Šoštarčič, Simeon Gönc,
Franc Slodnjak,
Silva Razlag,
Črtomir Goznik.

Športni tednik

E-mail: sport@radio-vednik.si

Poslušajte nas
na svetovnem spletu!

RADIOPTUJ
na spletu
www.radio-ptuj.si

Atletika • Prvenstvo Slovenije v dvorani za člane in članice

Čurin-Prapotnik s članskim naslovom kronal zimsko sezono

V soboto in nedeljo je v Novem mestu potekalo člansko zimsko državno prvenstvo, kar je ena od zadnjih tekem dvoranske sezone. Skupno je bilo prijavljenih 275 atletov in atletinj iz 32 slovenskih klubov, med njimi je bila šesterica članov Atletskega kluba Ptuj. Ti so se na Štajersko vrnili s tremi odličji, osvojili so jih Anej Čurin Prapotnik, Veronika Domjan in Maja Bedrač.

Novo vzhajajoče ime ptujске atletike je Anej Čurin Prapotnik, ki je nase pred dobrim mesecem opozoril z naslovom mladinskega dvoranskega državnega prvaka v teku na 60 metrov. Dobre nastope je kazal tudi v nadaljevanju zimske sezone, vključno z nastopom na balkaniadi v Beogradu, zato še zdaleč ni presejnetljiva njegova zmaga tudi na članskem prvenstvu.

Na Dolenjskem je imel skupaj s trenerjem Gorazdom Rajherjem jasen cilj, osvojitve naslova prvaka. Pot je začel z dobrim polfinalnim tekom, kjer je v najhitrejši skupini z rezultatom 6,91 zasedel 2. mesto (enak čas kot Žiga Benko iz Klavdivarja), kar je med 31 nastopajočimi v tej disciplini pomenilo zanesljivo uvrsti-

Prvenstvo Slovenije v dvorani za člane in članice, rezultati:

60 m moški:

1. Anej Čurin Prapotnik (Ptuj) 6,79 s
2. Jernej Gumilar (MASS) 6,88 s
3. Žiga Benko (Klavdivar Celje) 6,94 s

Krogla (ž):

1. Veronika Domjan (Ptuj) 13,77 m
2. Tjaša Križan (Poljane MB) 12,62 m
3. Nuša Lužnik (S. Gradec) 12,47 m

Daljina (ž):

1. Brina Likar (Triglav) 6,09 m
2. Maja Bedrač (Ptuj) 5,91 m
3. Urša Matotek (Dolenjske Toplice) 5,87 m

tev v finale, med najboljšo osmerico.

V finalu je svoj nastop še stopnjeval in le s stotinko slabšim rezultatom od svojega osebnega rekorda (ta znaša 6,78) prepričljivo ugnal vso konkurenco, prvega zasledovalca je prehitel za 9 stotink sekunde.

O nastopu Aneja v Novem mestu je spregovoril njegov trener **Gorazd Rajher**: „Za zaključek zimske sezone je Anej še enkrat odtekel tako, kot je bilo pričakovati ter je postal državni članski prvak. Program, ki sva ga imela zastavljenega za ta del sezone, je tako izpeljan v 100 %. Vrh je bil kotiran na mladinsko državno prvenstvo in balkaniado, teden dni kasneje pa forma seveda še ni padla, zato je to lahko potrdil tudi v Novem mestu.“

Ker je bila to zadnja tekma zimske sezone, je bila v glavah prisotna misel, da je treba storiti vse, da

mine brez poškodb. V polfinalu Anej tako ni tekel 'na polno', tako kot na prejšnjih tekmah, ampak je bila prioriteta samo uvrstitev v finale. Tako je odtekel hitrih prvih 30 metrov, nato pa nadzoroval dogajanje okoli sebe. V finalnem teku je bila želja dobra priprava, nato maksimalni tek in zmaga. Tehnično in taktično je naredil vse prav in opravil s tekmeči, dejansko si je pokoril celotno skupino in z vrhunskim tekom zanesljivo zmagal z rezultatom 6,79.

To je sedaj rezultat, ki je bil na skoraj vseh zadnjih tekmovanjih konstanten, kar je zame kot trenerja odličan podatek. Matematični izračuni kažejo, da je z zimskim rezultatom 6,80 na 60 metrov – in nadaljnjim dobrim delom na distancah – mogoče poleteti doseči rezultat 10,60 na 100 metrov. Sedaj bomo te izračune pozabili in se osredotočili na delo, saj bo vse to treba potrditi na samih tekih. Želja pa je rezultat okoli 10,60, s katerim bi bila izpolnjena norma za nastop na svetovnem mladinskem prvenstvu.“

Na stopničkah tudi Domjanova in Bedračeva

Izmed preostalih atletov ptujске kluba je bilo mogoče največ pričakovati od **Veronike Domjan in Maje Bedrač**. Veronika sicer ni nastopila v svoji paradni disciplini, metu dis-

Foto: Peter Kastelic / AZS

Atletski klub Ptuj, zasedba v Novem mestu:

Anej Čurin Prapotnik (2003) 60 m – 1. mesto
Veronika Domjan (1996) krogla – 1. mesto
Maja Bedrač (1999) daljina – 2. mesto
Blaž Jurgec (2005) 400 m – 12. mesto
Sara Šeruga (2004) 60 m – 17. mesto
Taja Štumberger (2006) 400 m – 19. mesto

ka, ampak v suvanju krogle, a je bila kljub temu premočna za tekmice – slavila je s prednostjo več kot enega metra.

Maja je tekmovala v skoku v daljino in je do predzadnje serije vodila z rezultatom 5,91, ki ga je dosegla v drugi seriji. V peti seriji pa je imeniten skok uspel Brini Likar iz kranjskega Triglava, edina je uspela preskočiti znamko šestih metrov – 6,09. Majina zaključna poskusa, da bi dvoboj obrnila v svojo korist, nista uspela, obakrat je prestopila.

Jože Mohorič

Anej Čurin Prapotnik (AK Ptuj, beli dres) je suvereno osvojil naslov članskega dvoranskega prvaka v teku na 60 metrov.

Foto: Peter Kastelic / AZS

Veronika Domjan je slavila v metu krogle.

Motokros • Boštjan Renko

»O štartih je Tim že sanjal ...«

25-letni **Tim Gajser** iz Pečk pri Makolah je v zadnjih letih eden od najboljših motokrosistov sveta, kar ned-

vomno potrjujejo osvojeni štirje naslovi svetovnega prvaka, eden v razredu MX2 (2015) ter trije v razredu MXGP

(2016, 2019, 2020). Za takšne podvige so potrebni številni dejavniki, eden od osnovnih je tudi fizična priprava. V zadnjih letih za ta segment v pripravah in občasno tudi med sezono skrbi Ptujčan **Boštjan Renko**.

Pred letošnjo sezono ste bili nekaj tednov s Timom na pripravah na Sardiniji. Kakšna je vaša ocena pripravljenosti našega šampiona pred novo sezono svetovnega prvenstva?

B. Renko: »Moja ocena bi bila zelo visoka. Na Sardiniji sva vsak dan opravila po dva treninga, po mojem odhodu pa je Tim tam ostal še cel mesec. Za tisti čas sva skupaj sestavila treninge, ki jih je nato vsakodnevno opravljal. Vsi kazalniki in meritve so kazali na to, da je kondicijska pripravljenost vsaj na takšnem nivoju, kot je bila pred lansko sezono, v nekaterih segmentih pa celo boljša. Lahko smo optimisti in se glede tega lahko nadajamo odlični sezoni.«

Lanska poškodba je torej preteklost?

B. Renko: »Moje prepričanje je, da je lanska poškodba Timove ključnice ključno vplivala na razplet sezone. Če je ne bi bilo, bi bil gladko prvi,

kljub tej nevšečnosti in odbitku točk (zaradi spornega sekanja ovinka na dirki v Mantovi, op. a.) pa se je vseeno do konca boril za naslov.

Pomembno dejstvo je, da je lanska sezona trajala izredno dolgo, tako da ni bilo na voljo dovolj časa za počitek. Načrtovano je bilo, da bi v tej pavzi šel na operativni poseg, s katerim bi mu odstranili kovinsko ploščico, ki jo ima z devetimi vijaki pritrdjeno na ključnico. Žal za to ni bilo dovolj časa in tako je padla odločitev, da bo ploščica ostala na svojem mestu nedotaknjena še eno sezono. To ga pri vožnjah na srečo ne ovira, ni pa še tkivo okoli tega v popolnosti oživčeno.«

Veliko se je govorilo o tem, da je Tim v letošnjih pripravah veliko pozornosti posvetil štartom.

B. Renko: »Na tem je bil res velik poudarek, tudi sama ekipa je na motorju veliko delala v smeri izboljšanja štartov. Tim je v zadnjih sezonah pri tem uporabljal majhen podstavek, sedaj pa je nekoliko spremenil sam položaj telesa na motorju. Ko sem sam odšel s Sardinije, je prišla tudi širša Hondina ekipa in so skupaj delali na tem. Ko sva se slišala mi je dejal, da je opravil nekaj sto štartov in da je že sanjal o tem (smeh). So pa bili prvi rezultati teh izboljšav in treniranja že vidni na obeh pripravljalnih tekmah, kjer so šli štarti res gladko. To je dober kazalnik.«

Odličen trening v Lembergu

Kako pa je bilo po predstavitvi dirke v Angliji ob koncu prejšnjega tedna (sezona se bo sedaj začela v soboto s kvalifikacijami in v nedeljo z uradno dirko)?

B. Renko: »Tim se je po predstavitvi dirke v nedeljo vrnil v Slovenijo, kajti razmere na progji v Angliji – v prvi vrsti podrtja drevesa – niso omogočale normalnega treniranja. V po-

nedeljek je doma opravil trening na motorju, v torek sva imela pri meni trening v fitnesu, v sredo pa sem bil z njim na treningu na progji v Lembergu. Tam je tudi odpeljal kroge, treniral štarte ... Proga je bila primerna, saj je podobna razmeram na progji v angleškem Matterley Basinu, spodaj trda in na vrhu mehko blato, rahlo drseče razmere. To je bil res dober trening za nedeljo, ko se bo začelo zares.«

Jože Mohorič

Foto: osebni arhiv

Boštjan Renko in Tim Gajser med pripravami na Sardiniji

Foto: osebni arhiv

Tim Gajser pripravljen pričakuje novo sezono svetovnega prvenstva v razredu MXGP, ki se bo v nedeljo začela v Angliji.

Ormož • TED Sodinci že leta navdušuje z izvirnimi, lastnoročno izdelanimi maskami

Ko se našemi cela vas

»V času fašenka so v naši vasi dejansko doma samo tisti, ki več ne morejo iti. Vsi drugi smo – maskirani v skupinsko masko – na povorkah,« povedo v vasi Sodinci pri Ormožu, od koder prihaja tudi aktualni 18. princ ptujskega karnevala Vitez Hinko Sodinski, plemeniti Gall. Kljub temu da organiziranih povork letos ni je tam čutiti pravo fašensko vzdušje, v katerega so navadno vključeni skorajda vsi vaščani.

Pisani trakovi, pod krajevno tablo prinčev grb, v središču vasi pleten voz s podobo princa naznajo pustno veselje, ki jim v Sodicah ne more do živega niti korona. »To imamo v krvi. Praktično nam je bilo maskiranje položeno že v zibko, kajti šemili so se že naši starši. Predstavlja nam veselje, sprostitvev, odmik od vsakdanjih težav,« povedo najbolj zagnani člani, predsednik TED društva Hinko Šoštarčič in njegova žena Stanka ter Mirko Šoštarčič, Stanka Gašparič in Damijan Kekec.

Prve priprave že avgusta

Medtem ko so si nekdanj nadeli preproste maske in z njimi naokrog trosili dobro voljo, že desetletje na karnevalih in fašenskih povorkah tako doma kot v tujini navdušujejo s številčno karnevalsko skupino, z izvirnimi, do potankosti izdelanimi pustnimi maskami in opravami. Celotne kostume izdelajo sami. Prve priprave praktično začnejo že konec poletja. Vse jemljejo skrajno resno, tako izdelovanje pustnih oprav kakor tudi učenje koreografije. »O naslednjem fašenu pravzaprav začnemo razmišljati že kmalu, ko pospravimo kostume. Z ženo imava večerne pogovore, v kaj bi se lahko maskirali, kakšno

»Biti princ je izjemno častna, a zahtevna naloga«

Čprav jim že drugo leto zapored fašensko veselje kviri korona, saj so v okolici odpadle povorke, pa so te dni kljub temu na nogah. Predsedniku društva je namreč pripadla prav posebna čast. Že drugo leto zapored je princ ptujskega pustovanja. »Sem princ Vitez Hinko Sodinski, plemeniti Gall. Dobil sem ime po vitezu, ki je domoval na starodavnem sodinskem gradiču, utrdi s sodno pravico, po kateri je kraj Sodinci dobil ime. Spremljajo me moja gospa slovanskega porekla Stanka plemenita Gall ter garda in rudarji, kajti v naši vasi so še danes vidni obris nekdanj delujočega rudnika,« se z nasmehom na obrazu predstavi Hinko Šoštarčič in pove, da gre za zelo častno, a hkrati tudi zahtevno funkcijo, ki zahteva ogromno časa, truda, predstavlja pa tudi precejšen finančni zalogaj. Kljub vsemu se v omenjeni vlogi počuti več kot odlično in jo opravlja z velikim veseljem. »Brez podpore domačih in članov društva, pa tudi občine in številnih sponzorjev, tega enostavno ne bi zmožel,« je ob tem dodal.

Z leve: predsednik TED Sodinci in aktualni princ ptujskega pustovanja Hinko Šoštarčič s soprogo Stanko ter še dvema članoma društva, Stankom Gašparičem in Mirkom Šoštarčičem

zgodbo bi predstavljali. Idejo nato predstavim preostalim članom, ki se vselej strinjajo, dodajo kakšno zamisel ... In tako se začne. Avgusta sešijem prvo obleko. Potem sledi 'proba', nabava materialov ter šivanje kostumov, izdelava rekvizitov, sestavimo koreografijo ... Ker nimamo lastnih prostorov, se te učimo kar zunaj na travniku,

tudi pri –10 stopinjah Celzija, če je treba,« pripoveduje Hinko, ki je zadolžen za izdelavo prav posebnih, naglavnih mask, izdelanih iz gobe. Te so v vseh teh letih postale že njihov zaščitni znak. Vsi, ki spremljajo ptujsko pustovanje, se gotovo spominjajo dovršenih mravljič, pa ljubkih mišk, štokelji, rimljančkov ... »Te maske so unikatne. Vsako izdelam po meri, za eno porabim tri do štiri ure. Da gre zadeva malce hitreje, hkrati izdelujem pet do šest mask,« hiti razlagati.

Vloge so jasno razdeljene

Zaradi lepo dodelanih mask jih v goste vabijo od vsepovsod, od Srbije, Črne gore, do raznih krajev po državi. Pred dnevi so s prinčevim gardo in rudarji navduševali v Sračincu v sosednji Hrvaški. Kostume, ki so jih sicer izdelali že za lansko pustovanje, so še dodelali ter poskrbeli za vse detajle. Vloge so jasno razdeljene. »Stanka je naša glavna promotorka. Vselej nas zna predstaviti na zanimiv, šaljiv način. Mirko poskrbi predvsem za pletene rekvizite, kot so košare in vozo-

vi raznoraznih oblik – ladje, gnezda ... Damijan pa za druge. Medtem ko Hinko, kot rečeno, izdeluje maske. Dejansko že vemo, v čem je kdo najboljši, katere spretnosti obvlada. Je pa tako, da so skorajda vsi v vasi v bližnjem ali daljnem sorodstvu in so podobni po karakterju, vsi veseljaki, zato jim nič ni težko,« sogovornike predstavi prinčeva soproga.

Že prvo leto na ptujski povorki osvojili visoko četrto mesto

V vseh teh letih so nastale preštevne maske in vozovi. Članom društva pa so v posebnem spominu ostale mravljičice. »Mravljičice so bile naša prva skupinska maska, s katero smo se kot TED Sodinci prvič predstavili na ptujskem pustovanju. Sprva smo si mislili, kam sploh lazimo, dvomili o tem, ali smo dovolj dobri ... Nato pa smo že v prvo pobrali četrto mesto, kar je bil zares velik zagon za naprej. Enostavno nismo mogli verjeti,« so dejali in nadaljevali, da vse od takrat pobirajo najvišja priznanja. Na ptujski povorki so vsakič med prvimi petimi, osvojili so tudi najvišje, prvo mesto.

Poleg številnih nagrad pa se je nabralo še več neprecenljivih spominov in nepozabnih prigod: »Spominim se, kako smo enkrat izgubili enega člana, ki se je malce preveč poveselel. Zgodilo se je recimo tudi, da so nam na eni izmed povork na vozu počile gume. Dogaja se vse živo. Tudi, da se raztrga kakšna obleka, da je treba kaj na hitro popraviti. V takih trenutkih je zares veliko improvizacije ...«

Pustovanje in veselje do izdelovanja mask prenašajo tudi na mlajše rodove. »Ko so povorke, je praktično vas prazna. Doma ostanejo samo najstarejši, ki res ne morejo iti. Radi se pošalimo, da bi v tem času potrebovali varnostnika, ki bi stražil našo vas,« še zaključijo veliki pustni navdušenci.

Cerkvenjak • Občinske prostore krasi kvačkani grb

Dobrih sto ur kvačkanja

V projektu Slovenija kvačka, v katerem je grbe slovenskih občin kvačkalo 211 kvačkaric in en kvačkar, je barve Cerkvenjaka zastopala Irena Gabrovec.

Marjan Žmavc je od Irene Gabrovec prevzel kvačkan cerkvenjaški grb. Foto: arhiv občine

Kot je povedala navdušenka nad pletenjem in kvačkanjem, ki danes sicer živi v Benediktu, rojena pa je v Brengovi v občini Cerkvenjak, je za izdelavo cerkvenjaškega grba potrebovala več kot sto ur. Čeprav ročnim spretnostim posveča večino svojega prostega časa, in to že kar četrto stoletje, pred letom dni je pletenje in kvačkanje celo registrirala kot osebno dopolnilno dejavnost, je v Slovenskih goricah bolj poznana kot voznica avtobusa.

Projekt je finančno podprla tudi Občina Cerkvenjak, od avtorice je grb pred dnevi prevzel župan Marjan Žmavc in ga postavil na vidno mesto v občinskih prostorih. Projekt Slovenija kvačka ne zajema le občinskih grbov, saj se z njim želijo vpisati v Guinnessovo knjigo rekordov.

Kot je znano, poteka projekt pod okriljem zavoda Ustvarjalno srce in pod častnim pokroviteljstvom predsednika države, z njim pa se želijo vpisati v Guinnessovo knjigo rekordov. Zato so kvačkarice v upanju, da bo s tem rekord dosežen, nakvačkale še nekaj drugih izdelkov ter tako skupaj z grbi prišle že do številke 1200 izdelkov.

UR

Slovenija • Pomoč zaradi draginje tudi čebelarjem?

Še vedno neenakopravni

Slovenski čebelarji so znova razočarani nad odnosom države do njihovega dela in poslanstva: ta je namreč tudi pri dodelitvi pomoči zaradi dviga cen energentov znova pozabila nanje.

Podražitev energentov je prizadela tudi čebelarje, zato pričakujejo, da jih država vključi v paket pomoči. Foto: SD

Kot je znano, predlog zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu ne vključuje tudi čebelarjev. Zato jim je na Čebelarški zvezi Slovenije uspeli prepričati poslanke Matejo Udovič iz Naše dežele, da vložijo amandma, s katerim bi bila ta krivica odpravljena.

»Vsem deležnikom so se enako podražili energenti, za vse enako dražji je gradbeni material, za večino surovine na trgu. Kmetijstvo je sobivanje vseh in pri pomoči zaradi omenjenih podražitev je vsakršno izključevanje kogarkoli nerazumljivo. Če bo amandma sprejet, bodo do pomoči upravičeni vsi čebelarji, ki so nosilci kmetijskih gospodarstev in imajo vsaj pet panjev,« je pojasnil Boštjan Noč, predsednik ČZS.

Gre pravzaprav za enako razmerje pomoči, kot ga je ministrstvo za kmetijstvo določilo v predlogu zakona za ostale kmetijske prejemnike, predlagana višina pomoči pa znaša 4,92 evra po panju.

Na neenakopravno obravnavo čebelarjev že leta opozarja Robert Bali iz Čebelarstva Pislak Bali iz Apač v občini Lovrenc na Dravskem polju. »Čebelarji smo del kmetijstva in skrajni čas je, da se nas enakovredno vključi vanj. Žal nas doslej država ni jemala dovolj resno, saj se ni nič spremenilo na bolje. In to kljub temu, da imamo polna usta o zavedanju pomena opravevalcev, da smo avtorji svetovnega dneva čebel, da je, nenazadnje, vsaka druga žlica hrane odvisna od čebel. To so vse leporečja, ki se končajo tisti trenutek, ko bi morala nastopiti solidarnost. Mnogi čebelarji imajo takega odnosa počasi dovolj, zato opuščajo dejavnost.«

SD

Princ s soprogo in gardo

Arhiv TED Sodinci

Monika Horvat

Slovenija • Pustne prireditve po državi

Cerkljanska laufarija v živo, na Ptujju uradne povorke ne bo

Tradicionalna cerkljanska laufarija, ki je bila sprva zaradi epidemičnih razmer načrtovana le v spletni obliki, bo zaradi zadnje sprostitve ukrepov za preprečevanje širjenja okužb v državi vendarle potekala tudi v živo. Kljub spremenjenim okoliščinam pa se za to niso odločili na Ptujju, kjer vsaj uradno organiziranega karnevala letos ne bo.

Foto: arhiv M24

Kot so pojasnili na ptujskem Zavodu za turizem, nedeljske povorke v tako kratkem času ne morejo izvesti v organizirani obliki. Organizacija povorke v manjšem obsegu sicer za njih, kot pravijo, ne bi predstavljala prevelikih ovir, saj so s skupinami že dobro utečena ekipa, a težavo predstavljajo potrebna dovoljenja, ki jih ni mogoče pridobiti v enem tednu.

Zanimivo, da tovrstna dovoljenja in organizacija očitno ne predstavljajo tako velike težave v Cerknem ...

Predsednik društva Laufarija Cerkno Tomaž Lahajnar je namreč pojasnil, da bodo izvedli tradicionalni program, ki zajema sprevod po ulicah in branje obtožnice. Tako bodo organizirali v živo tradicionalno prireditev na pustno nedeljo in pustni torek. Na ogled je vabljen širša javnost, brez posebnih omejitev.

Logistično bo to velik zalogaj, saj po navadi priprave na laufarijo trajajo več tednov, zdaj pa bodo morali vse izvesti v nekaj dneh. »K sreči imamo veliko članov, prostovoljcev, ki se znajo organizirati. Po navadi smo zadevo urejali že od novega leta,« je dejal.

Izvedba v živo je pomembna za ohranjanje tradicije. »Smo staromodni. Obtožnica se po običaju bere v živo, lani smo malo popustili, letos pa bi res radi to znova izvedli v živo. Tudi povorko je najbolj pristno videti v živo,« je še povedal Lahajnar.

Laufarija v Cerknem je pustni običaj, ki izhaja še iz poganskih obredov. Zaradi različnih vzrokov običaj ni bil živ od začetka prve svetovne vojne do leta 1955, laufarija pa je spet zaživela leta 1956 in živi še danes.

Ne glede na to, da na Ptujju v Zavodu za turizem niso sposobni organizirati uradne povorke, četudi v nekoliko skromnejših okvirih, pa Ptujčani in okoličani mask in korantov ne bodo pogrešali. Kot smo že poročali, bo v nedeljo čisto neuraden sprehod mask po ptujskih ulicah, prav tako bodo sprevode maškar (seveda spet neuradno) organizirali tudi v nekaterih drugih občinah. Pustna zabava z živo glasbo pa bo tudi v petek in soboto zvečer v dvorani Campus Sava.

Sta, Ur

Lovrenc • Ob krožišču nova razstava

Na ogled so orači

Pri nas je pust čas preganjanja zlih zimskih duhov ter čas prihajanja pomladi. Za naše okolje (Dravsko polje) so značilne predvsem pustne maske, ki sestavljajo skupino oračev. Orači hodijo od hiše do hiše, prinašajo veselje, preganjajo zimo ter naznanjajo dobro letino. Povsod so dobrodošli ter od gospodarja in gospodarice hiše z dobrotami nagrajeni.

Foto: Metka Kouter

Člani kreativnih delavnic KD Lovrenc smo v centru vasi ob krožišču, kjer že tradicionalno pripravljamo razstave na teme različnih praznikov, šeg, navad ter letnih časov, tokrat pripravili na ogled skupino oračev. S samo postavitvijo in okrasitvijo likov ter z oblačili in rekviziti, ki jih liki imajo oziroma uporabljajo, smo imeli precej dela, kajti materiali in izgled imajo pri prikazovanju velik pomen. Pomembno je poudariti tudi znanje in ročne spretnosti posameznikov, ki tovrstne okraske v današnjem času še znajo izdelati. Članice ter člani naših kreativnih delavnic to zelo dobro znajo. Med drugim je ob takšnem delovanju pomembno poudariti medgeneracijsko sodelovanje ter prenos znanj starejših članov na mlajše, saj le takšna angažiranja ohranjajo kulturno dediščino.

Razstavljeno si bo možno ogledati do pustnega torka, ko bomo like pospravili ob prikazu tradicije pokopa pusta.

Metka Kouter

Podlehnik • 20 let društva Koranti Podlehnik

Rogati haloški korant ima posebno moč

Iz osrčja Haloz, Podlehnik, izvira t. i. rogati korant. Njegova podoba s kravjimi rogovi naj bi bila na osnovi nekaterih virov celo starejša od sodobnih pernatih, ki so danes sicer prevladujoči in tudi popularnejši. Tradicijo rogatega koranta že 20 let ohranja društvo Koranti Podlehnik. V letu 2002, ko je bilo društvo ustanovljeno, jih je bilo 12, danes pa jih je že več kot 40, od tega pet otrok. Med njimi je tudi župan Sebastian Toplak, na kar so še posebej ponosni.

Pobudnik za ustanovitev društva je bil Anton Šimenko, ki je po šestih letih vodenje društva predal svojemu bratu Bogdanu. V vseh teh letih so haloški koranti odganjali zimo tako v domačem in okoliških krajih kot tudi v tujini (Hrvaška, Bolgarija, Makedonija, Črna gora, Srbija, Italija). Povsod so jih sprejeli z odprtimi rokami in velim občudovanjem. Rogati haloški korant namreč izžareva posebno moč in vzdržljivost. Zelo radi sodelujejo tudi z drugimi skupinami korantov iz Vidma, Dražencev in Ptujja, so pa tudi člani Zveze društev kurentov. V letošnjem letu so obhode, s katerimi obujajo stare običaje v domači vasi, začeli takoj po svečnici, kot je to v navadi. Po besedah Bogdana obiščejo svoje znance, prijatelje in sorodnike, zelo radi pa se odzovejo tudi različnim povabilom. V lanskem letu je bilo zaradi epidemije obhodov veliko manj, so pa zato letos toliko bolj aktivni. Minulo sredo so skupaj z ostalimi kurenti in koranti »leteli«

Pred 2. svetovno vojno so za izdelavo maske rogatega koranta uporabljali prave goveje rogove oz. sekove rogove (sek: vol z velikimi rogovi), le tu in tam tudi kozje ali ovčje. Rogati koranti iz Lancove vasi imajo goveje rogove obrnjene nekoliko navzdol v primerjavi z rogati koranti iz Podlehnik, ki jih imajo obrnjene navzgor. Po starih običajih oz. tradiciji je mesto kurentov, korantov v skupini oračev kot plužar ali kot spremljevalec skupine, samostojni obhodi pa so po mnenju nekaterih novejši pojav.

čez ptujске ulice. Podoba rogatega haloškega koranta je res nekoliko bolj strašljiva od pernatega – prepoznamo ga po rogovi, ki so obrnjeni navzgor, je brez ušes. Maska ima za razliko od pernatih kurentov velik in poudarjen gobčast nos. Enako kot drugje ima vrezane odprtine za oči z barvnimi obrobi in usta, iz katerih visi dolg jezik iz telečjega jezika, pod velikim nosom pa so prišiti zobje iz fižola ter brki iz sirke. »Vsekakor nas boste prepoznali tudi po tem, da mi namesto rdečih pletenih gamaš nosi-

mo usnjene, ki jih večinoma izdelamo kar sami ali pa Marko Klinc,« je enega najprepoznavnejših pustnih likov opisal predsednik Šimenko in dodal, da jih zelo veseli, da so lahko del te bogate pustne tradicije na podeželju.

Korantov tek znova prihodnje leto

V »normalnih« časih so v času pusta organizirali tudi že tradicionalni korantov tek, ki pa ga letos že drugič zapored zaradi epidemije ni

Foto: Društvo koranti Podlehnik

Bogdan Šimenko je vodenje društva Koranti Podlehnik prevzel pred 14 leti.

bil. Prav gotovo se bodo ponovno zbrali prihodnje leto in se v korantih odpravili na pohod po haloških hribovih. Letošnji jubilej nameravajo do konca leta obeležiti z manjšim dogodkom. Do pustnega torka, ko je bil v Podlehniku že tradicionalno organiziran pokop pusta, bodo še »ružili« in razveseljevali ljudi. Čez leto pa se sicer družijo na različnih dogodkih, kot so pohodi in druga druženja. Med njimi so se v vseh teh letih spletle tesne prijateljske vezi. Šimenko se ob 20-letnici zahvaljuje vsem članom društva, pa tudi vsem tistim, s katerimi so v teh letih sodelovali ali se družili na karnevalih. »V tem obdobju smo doživeli res veliko lepega, prijetnega, hkrati pa smo poskrbeli tudi za promocijo našega kraja,« je še dodal sogovornik.

V občini Podlehnik je sicer v pustnem času aktivnih več skupin: Orači iz Golega Vrha TD Podlehnik, Kulturno folklorno društvo Podlehnik (koranti, orači, rusa, pokarji, kopači) in Etnografsko društvo orači Jablovec.

Estera Korošec

Foto: Društvo koranti Podlehnik

Rogati podlehniški korant ima na vrhu kape namesto gosjih peruti nameščene prave goveje rogove.

Ptuj • Zasebna glasbena šola v samostanu sv. Petra in Pavla

Medletna baletna produkcija

V pustnem času so se v Zasebni glasbeni šoli v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj zvrstili številni nastopi, tudi pustno obarvani. Mlade plesalke iz plesne pripravnice 1 in baleta, 2., 4. in 5. razreda pa so se v refektoriju samostana predstavile v baletni predstavi Grdi raček z devetimi nastopi, skupinskimi in solističnimi.

Njihova mentorica je Leticia Dvoršak, ki je bila z nastopom mladih plesalk zelo zadovoljna; prav tako starši. Gre za neke vrste medletno produkcijo, letna produkcija bo 2. junija v Mestnem gledališču na Ptujju. Od leta 2020 ima Zaseb-

Foto: Crtomir Goznic

Ples malih labodov z baletne predstave Grdi raček.

na glasbena šola v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj program plesne pripravnice in plesa tudi uradno vpisan v razvid Ministrstva za šolstvo, v razvid pa je vpisana tudi Viktorinova dvorana v proštiji, na Slovenskem trgu 10, kjer dvakrat tedensko izvajajo pouk plesne

pripravnice in baleta. Opremili so jo z ogledali in drogovi ter drugo potrebno opremo za kakovostno izvajanje programa. Vpis v razvid jim omogoča tudi izdajo javno veljavnih spričeval. Male plesalke v plesni pripravnici so stare pet in šest let. Z vpisom so zadovoljni,

želijo pa ga še povečati, je povedala ravnateljica Lija Frajnkovič. Vsi skupaj pa že nestrpnost čakajo na gledališko predstavo baleta Grdi raček, ko bo ples mladih plesalk lahko prišel do polnega izraza, saj bo tudi odrska kulisa tista prava.

MG

Opravičilo

V Štajerskem tedniku, ki je izšel 22. februarja, smo v sestavku o izboru najboljših krofov nehot napakno zapisali ime ene izmed nagrajenk. Pravilno je, da je najboljša krofe spekla Marta Toplak s Turistične kmetije Toplak. Za napako se opravičujemo.

Ur

			AVTOR: JANEZ PRESEČNIK	GORLJIVA SNOV ORGANSKEGA IZVORA	"MODNA GURUJKA" FLEGO	LESENO OGRODJE SITA	STAROGRŠKI SIROMAK	
			OGRAJA IZ KOLOV ALI LAT					
			KRPA ZA BRISANJE NOSU					NAŠ ARHITEKT (LADO)
			LJUBEZENSKI POET					
			PRODUKT CEBEL				TOM HANKS	
			PRIMER, EKSEMPLAR				BEDENJE	
	LETOVIŠČE V ISTRI	MILIJONINA SEKUNDE	NEKDANJE KRPE ZA OVJANJE STOPAL	ANGLOAM. NAGROBNI NAPIS: "REST IN PEACE"	RIBJA JAJCECA	ODRASLOST	DIVJA MAČKA	SKOPLJEN BIK NAJMLAJŠA LEDENA DOBA
GESLO								MESTO JUŽNO OD TORINA SKLADATELJI ADAMIC
ZELO KRATKA KIKLA								KONEC MOLITVE NAJVEČJA SIRSKA REKA
ZDRAVLJE-NJE S PRITISKI NA DOLOČENE TOČKE								COLA, PALEC OLGA RATEJ
HROPEČ, GRGRAJČOČ GLAS				EVA LONGORIA ZDRAVILNA RASTLINA		NEZEMLJAN		
	SKANDIN. DROBIZ BOJNI STRUP, KIHAVEC				ČASTNIK NOGOMETNI TRENER SIMUNDEZA			IZPITJE NA DUŠEK
			PRIPADNIK MASAJEV GLAVNO MESTO LESOTA					
ZANIKANJE IZJAVE, PREKLIC								BELORUSKA TEKAČICA USOVIC IGRALEC COSTNER
SREDO-ZEMSKA RASTLINA								BIKOV GLAS PREVRAT, DRŽAVNI UDAR
LAHKA KREMATA PENASTA JED, MOUSSE				NEKDANJA SMUČARKA (IRENE) PREMİK TELESA				
ZIMSKA PADAVINA					LOVSKI PLEN JOSIP ILIČIĆ			
MESČANI IDRUE								
VZDEVEK KOŠAR-KARJA BORUTA BASSINA								NEKDANJI FRANCOŠKI KOŠARKAR BONATO

Nemško humoristično kriminalistično serijo so prvič predvajali na Das Erste od januarja 2008 do decembra 2014. Protagonistka je detektivka Sophie Haas (Caroline Peters). Zahvaljujoč močnim instinktom in nenavadni taktiki, ki jo uporablja za reševanje številnih umorov, je detektivka izbrana za šefico mestnega oddelka za umore. Sophie je nad napredovanjem navdušena, vendar tudi šokirana, ko izve, da to pomeni, da se bo morala preseliti v malo mirno mesto Hengasch. Vendar mesto ni tako mirno, kot se zdi. Ob pomoči kolegov Schmieda in Schaefferja s svojim agresivnim in ciničnim stilom Sophie rešuje primere, ki jih meščani niso niti prepoznali kot zločine.

ASI - reka v Siriji, antični Orontes, **KHAM, Lado** - slovenski arhitekt sanatorija na Golniku, **MASERU** - glavno mesto Lesota

Podlehnik • Orači iz Golega Vrha ohranjajo stare šege

»Oča, bote dali orati?«

Ena izmed priljubljenih šeg na območju Haloz v času pusta je oranje. V naslednjih dneh bodo na haloških dvoriščih zaozvali Orači iz Golega Vrha, ki so sicer ena izmed skupin Turističnega društva Podlehnik.

To poslanstvo se namreč opravlja po vasi le na pustno nedeljo, ponedeljek in torek. Orači ljudem prinašajo upanje za dobro letino, srečo pri hiši in v hlevu, ob prihodu pa navadno sejavec reče: »Bog daj, oča, mati, bote dali orati? Pa da bi meli debele kolone in vsega

v izobilju.« V Halozah navadno ni gospodarja oz. gospodinja, ki jih ne bi sprejel z odprtimi rokami. Še danes je navada, da jih ljudje z veseljem obdarujejo s klobasami, jajci, krofi ali denarjem. Vodja skupine je Stanko Mlakar, ki je velik ljubitelj pusta. Na njegovem domu

potekajo tudi glavne priprave na začetek obhodov od hiše do hiše – treba si je namreč pripraviti rekvizite, izdelati rože in okrasiti vozček. Kojiči, ki vlečejo plug, imajo na glavah t. i. »čoke«, ki so okrašene s pisanimi rožami iz krep papirja. Obleženi so v modre hlače, belo

srajco in predpasnik, spremljajo pa jih še pokar, gospodar in gospodinja, sejavec ter rogati koranti, ki so značilni za območje Haloz.

V skupini oračev sami domačini

Ob prihodu na dvorišče kojiči s plugom zaorjejo, sejavec poseje drob, koranti poskakujejo naokrog, ob vsem tem pa pokar glasno poka z bičem. »Na vsakega konjiča morata biti v skupini vsaj dva koranta, mi nimamo »Mice«, ampak darove pobira sejavec, pa tudi kakšen »vragec« je zraven,« je povedal Mlakar, ki je ob tem dodal, da so z organiziranimi pohodi po vaseh začeli že pred tridesetimi leti. Vse od takrat se vsako leto ob pustnem času zberejo, predvsem z namenom, da pustni običaji ne bi zatonili v pozabo. Ker lahko hodijo naokrog samo tri dni, vseh, ki bi to želeli, ne morejo obiskati. Se pa vsako leto znova trudijo, da bi jim uspelo zaorati pri čem več krajanih. Pred epidemijo so se udeleževali tudi pustnih povork v okoliških krajih, pa tudi drugod.

Estera Korošec

Foto: Zdenka Golub

Orači iz Golega Vrha bodo tudi letos zaorali po haloških vaseh.

Tedenski horoskop

OVEN
(21. 3. – 20. 4.)

Kovali boste načrte in pridobili veliko priložnosti za novo delo in nov trud. Preteklost bo igrala pomembno vlogo in notranjo umiritev boste našli skozi glasbo in ples. Počasi bo čas, da boste ljubljene osebi izpovedali ljubezen. Ne pretiravajte in ne prehitujte dogodkov!

TEHTNICA
(23. 9. – 23. 10.)

Sreča v ljubezni bo sijala na vas s polno močjo. Sodelovanja bodo obrodila sadove in končno si boste upali priznati, da ste ljubljene. Ljudje, ki bodo prihajali v vaše življenje, vas bodo veliko naučili. Skozi lastno ustvarjalnost fktete niti prijateljstva, romantike in zaupanja.

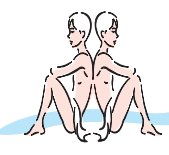
BIK
(21. 4. – 20. 5.)

Privlačila vas bo razsežnost tišine, notranjega ravnovesja in opazovanja ljudi okoli sebe. Dobro se boste znašli v retoriki in naredili nekaj za skupinske dobrine. Duh darežljivosti se bo širil in končno se boste počutili srečni. Na delovnem mestu boste imeli številne priložnosti.

ŠKORPIJON
(24. 10. – 22. 11.)

Pridobili boste določene informacije in tako vam ne bo preostalo drugega, kot da iz tega razpletete zgodbo. Nekoliko ste lahko nezaupljivi, ampak pomembna je prožnost in da si zaupate. Veliko dela vas bo čakalo doma, tako ne preostane drugega, kot da si zavihate rokave.

DVOJČKA
(21. 5. – 20. 6.)

Instinktivno boste začutili v sebi signal, da je čas za zabavo in zabavno življenje. Zgodile se bodo prijetne stvari in doživeli boste neko posebno harmonijo. V ljubezni bo zaščitni znak romantika in ples v dvoje bo razrešil dvom. Skupinski uspehi se bodo nadaljevali v službi.

STRELEC
(23. 11. – 21. 12.)

Življenje je prelepa igra in to boste tudi sami ugotovili. Zaščitni znak bo sproščenost, romantika in prijetni pogovori. Za vsako delo najdete moč v sebi in tako bodo uspehi več kot popolni. Cvet orhideje se bohoti v svoji lepoti in prav takšno bo vaše ljubezensko življenje.

RAK
(21. 6. – 22. 7.)

Energija se bo skrivala globoko v vaši duši. Dinamično in premišljeno se boste lotili zastavljenih nalog. Obveznostim ne bo videti konca, resnica pa je tudi ta, da boste za svoj trud nagajeni. V službi pride do izraza prijetno s koristnim. Izzivov se boste lotili ustvarjalno.

KOZOROG
(22. 12. – 20. 1.)

Naredili boste pomemben korak naprej in postali veliko bolj prožni. Zanimivo je, da imate kar nekaj izdatkov in tako pridobite novosti. Z denarjem se ne boste obremenjevali, opozorilo je celo v smislu, da se varujete zapravljivosti. Dom bo oaza spoznanja, sreče in radosti!

LEV
(23. 7. – 22. 8.)

Prihodnost boste vzeli v svoje roke, kajti naveličali ste se pasivno čakati. Dokazali boste, da ste sposobni in hrepneli po pohvali. V primeru polovične boste užaljeni. Smisel življenja so pogovori in ne smete trmasto vztrajati pri svojem. Vidna je poslovna pot in uspeh pri učenju.

VODNAR
(21. 1. – 18. 2.)

Dinamičen čas je pred vami. Kolo sreče se bo vrtelo v vašo korist. Seveda je resnica ta, da vas bodo obdajali mešani občutki. Tako boste razpeti med briljantnim razpoloženjem in bo čas, ko ne bo tako. Pomembno je, da si zaupate in dokažete lastno učinkovitost, koristilo bo predvsem samozavesti.

DEVICA
(23. 8. – 22. 9.)

Imeli boste dovolj priložnosti, da dokažete svojo avtoriteto in da na pravilen način znate reči bobu bob. Pridobite neko odgovornost in dosežete lahko maksimalne rezultate. Pomembno bo, da telesu dovajate dovolj vitaminov in mineralov. Seveda vas bo sprostita tudi hitra hoja ali tek.

RIBI
(19. 2. – 20. 3.)

Moč misli igra lahko včasih ključno vlogo. Zdi se, da se boste zaprli vase in kot školjka bisernica v sebi skrivali biser. Ne pozabite na stvari, ki so vam blizu. Partnerjeva spodbuda bo dobronamerna in skupaj lahko najdeti nove izzive. V službi pričakujte finančni razcvet.

Zdravstveni nasveti

Stres in bolezn srca in ožilja

Bolezni srca in ožilja so skupno ime za več bolj in manj pogostih bolezni, kot so zvišan krvni tlak, koronarna bolezen, ateroskleroza, angina pectoris, bolezn možganskega ožilja, periferna arterijska bolezen, kronična ledvična bolezen. Dejavniki tveganja za nastanek teh bolezni so zvišan krvni tlak, zvišan holesterol, zvišan krvni sladkor, prekomerna telesna teža, kajenje, pomanjkanje gibanja, starost in stres.

Evolucijsko gledano je stres človeku zagotavljal preživetje. Danes pa je stres človekov sovražnik. Zakaj? Predvsem zato, ker med dnevom prehajamo iz ene stresne situacije v drugo, hormoni, ki se sproščajo ob stresu, so ves čas prisotni in vplivajo na vse procese v organizmu. Poglejmo, kaj se v telesu dogaja, ko se znajdemo v stresni situaciji. Ko zaznamo stresno situacijo, se v telesu sproži alarm. Ta povzroči, da se v nadledvični žlezi sprostijo hormoni, zlasti sta pomembna adrenalin in kortizol. Naloga adrenalina je, da podpre vse funkcije, ki so pomembne za »boj ali beg«, in sicer pospeši srčni utrip, vpliva na krvni tlak, poveča zaloge energije. Kortizol zviša raven sladkorja v krvi, poveča uporabo glukoze v možganih. Stresni hormoni pa zavirajo funkcije, ki v primeru boja ali bega niso nujne. Med njimi zavirajo imunski sistem, prebavni sistem, reproduktivne organe in procese rasti. Ko nevarna situacija mine, se raven hormonov normalizira in delovanje vseh organov se povrne v t. i. normalno stanje.

Večina bralcev se bo strinjala, da sta bili obe leti pandemije covid-19 za nas stresni. Predvsem zato, ker je to zelo dolgo obdobje drugačnih, spremenjenih in težjih

okolijčin. Ljudje se zelo razlikujemo po tem, kako reagiramo na stresne situacije in tudi, »koliko stresa prenesemo«. Velja, da dogodki sami po sebi niso stresni (seveda zanemarimo življenje ogrožajoče dogodke, ki zahtevajo odločitve za boj ali beg), ampak jih takšne naredi naša ocena dogodka. Za vse nas pa velja, da kot stres doživimo neprijetne dogodke na področjih, ki so nam pomembna (npr. družina, otroci, zaposlitev,

šolski uspeh) in predvsem, če doživimo več neprijetnih dogodkov sočasno.

Niso vsi stresni dogodki negativni. Stres je lahko tudi močan aktivator energije in nam pomaga na poti k zelenemu cilju. Tak stres imenujemo eustres. Tudi enkratni stresni dogodek ali akutni stres načeloma ne predstavlja tveganja za zdravje. Potem pa je tu še kronični stres, kot npr. težave med celotnim procesom šolanja, revščina,

slabi partnerski odnosi. Distres ali škodljivi stres sprožijo neljubi dogodki, npr. hiter tempo življenja in obilica nerešenih nalog, lahko tudi mobing ipd. Občutimo ga fizično (glavoboli, bolečine v želodcu) in psihično (jeza, strah, napetost).

Iz vsega zapisanega je razumljivo, da stres negativno vpliva tudi na naše srce in ožilje. Plima stresnih hormonov, ki ne upade, sproži pospešen srčni utrip, dvig krvnega tlaka, potenje, dvig glukoze v krvi, na periferiji pa skrči žile. Dokazana je povezava med stresom in sindromom strtega srca, zato je res pomembno, da stres prepoznamo in se nanj odzovemo. Poleg bolezni srca in ožilja povzročajo negativni stres tudi občutke strahu, depresijo, glavobole, povečanje telesne teže ter motnje spomina in koncentracije. Vse naštetu pa so dodatni dejavniki tveganja za poslabšanje srčno-žilnih bolezni. Dolgotrajen stres vodi v sindrom izgorelosti.

Da se negativnim posledicam stresa izognemo, je pomembno, da se situacije zavemo, jo ocenimo in ukrepamo. Ukvarjamo se s tem, kar je res pomembno. Pomagajo določene tehnike in pripomočki, kot npr. da ne zapolnimo dnevnega urnika v celoti, ampak pustimo nekaj časa za nepredvidene situacije. Ne obremenjujemo se po nepotrebnem s stvarmi in dogodki, na katere ne moremo vplivati. S tem namenom mnogi več ne spremljajo dnevnih novic. Po stresu se počutimo kot »ožeta cunjica«. Naše telo in psiha potrebujejo počitek in aktivnosti, ki nam znova napolnijo baterije. Poskusite. Vaša okolica, pa tudi srce, vam bo hvaležna.

Mag. Darja Potočnik Benčič, mag., farm., spec.

Foto: Crtomir Goznik

Mag. Darja Potočnik Benčič, mag. farm., spec.

Tedenski mikroskop

V bolnišnico s PCT, v zdravstveni dom ne

Foto: Bobo/M24

Tudi po sprostitvi omejitvenih ukrepov testiranje s hitrimi antigenski testi še vedno ostaja brezplačno za pozitivne na testih za samotestiranje, osebe s simptomi covid-19 in tiste, ki želijo predčasno prekiniti izolacijo. Pogoj PCT bo treba še vedno izpolnjevati za sprejem v bolnišnico, ne pa tudi za obisk zdravstvenega doma.

Po besedah državnega sekretarja na ministrstvu za zdravje Franca Vindišarja se bo oseba, ki bo pozitivna na samotestiranju, z dokazilom o pozitivnem rezultatu pri izvajalcu naročila na hitri antigenski test. Bolnike s simptomi covid-19 pa bo na testiranje s hitrim antigenskim testom ali PCR-testom naročil osebni zdravnik.

Brezplačno bo tudi testiranje za okužene z novim koronavirusom, ki bodo po sedmih dneh želeli predčasno prekiniti izolacijo. Tudi ti bolniki morajo predložiti dokazilo o pozitivnem rezultatu testiranja, pri čemer Vindišar priporoča, naj osebe, ki so v izolaciji, opravijo samotestiranje. Za potrditev okužbe pa v Sloveniji še vedno velja pozitiven izvid PCR-testa ali hitrega antigeneskega testa.

Od danes v večini dejavnosti tudi ni več treba izpolnjevati

pogoja PCT (preboleli, cepljeni, testirani), razen v zdravstvu, socialnem varstvu in zaporih. Kot je pojasnil Vindišar, je izpolnjevanje pogoja PCT nujno potrebno v primeru sprejema v bolnišnico ali v primeru invazivnih posegov, kot so endoskopijski ali posegi v ustni votlini. Ni pa več potrebno za obisk zdravstvenega doma in za specialistično ambulantno obravnavo. Ob tem je še vedno treba upoštevati epidemiološke vprašalnike, je še pojasnil državni sekretar.

Kar se tiče zaposlenih v zdravstveni dejavnosti, morajo pogoj PCT še vedno izpolnjevati zaposleni v bolnišnicah, ne pa tudi zaposleni v zdravstvenih domovih.

V socialnovarstvenih zavodih, kjer so oskrbovanci nameščeni, je izpolnjevanje pogoja še vedno potrebno tako za zaposlene kot oskrbovance, enako velja tudi za zapore. Za zaposlene v teh dejavnostih je testiranje še vedno brezplačno.

Nošenje mask ostaja obvezno v vseh zaprtih javnih prostorih, šolah in tam, kjer ni možno zagotoviti ustrezne razdalje. Maske so še vedno obvezne tudi v javnem potniškem prometu, a tam ni več omejitve števila potnikov.

sta

Pomagajmo si

Jetra so kriva za maščobo na trebuhu in slab spomin

Prvi znak, da jetra ne delujejo več dobro, je po navadi pridobivanje trebuščka. Če jetra prenehajo učinkovito presnavljati maščobo, se ta začne nabirati okoli pasu.

Dobro delovanje jeter je ključnega pomena za splošno zdravje in počutje. Slabe prehranjevalne navade (uživanje predelane hrane)

in druge razvade, kot je čezmerno pitje alkohola ali pitje sladkih pijač, lahko povzročijo, da se v jetrih začne nabirati maščobno tkivo. To

lahko poslabša delovanje jeter, in ta pomembni organ ni več tako učinkovit pri odvajanju toksinov iz telesa. Eden od znakov, da so jetra

preobremenjena, je pridobivanje maščobe na trebuhu. Tu pa je še nekaj preostalih prvih simptomov.

Zamegljenost misli

Težave pri koncentraciji, pomanjkanje osredotočenosti, težave s spominom in počasen odziv so nekateri simptomi, ki so lahko prvi znak zamaščenosti jeter. Kot pišejo na spletni strani ameriške fundacije za zdrava jetra, je možno, da se toksini, ki se ne izločijo pravilno iz telesa, začnejo nabirati v možganih. Ko se to zgodi, se lahko spopademo z občutkom »megle« v glavi: ne moremo misliti jasno, imamo težave z zbranostjo in spominom.

Kronična utrujenost

Kronična utrujenost, ki traja nenavadno dolgo oziroma je vse pogostejša, je prav tako znak slabšega delovanja jeter. Toksini v jetrih lahko motijo presnovo mišičnih celic, kar se kaže z bolečinami v mišicah in fizično utrujenostjo. Kronična utrujenost lahko vpliva

Prednost dajte vlakninam in beljakovinom

Če simptome zaznamo pravočasno in spoznamo, da nam nezdrav življenjski slog škodi, lahko sami poskrbimo, da se jetra obnovijo. Telesu lahko pomagata z naslednjimi ukrepi. Najpomembnejši nasvet se glasi: uživajte uravnoteženo, zdravo hrano. Hrano, bogato z vlakninami (sadje, zelenjava, polnozrnat žitarice), s kakovostnimi beljakovinami in zdravimi maščobami. Izogibajte se hitri, predelani in preveč soljeni hrani, nezdravim prigrizkom, sladkim pijačam in čokoladam. Zmanjšajte količino popitega alkohola. Jetrom lahko škodijo že zmerne količine alkohola, redno pitje pa lahko vodi do resnih poškodb. V zadnji fazi poškodb jeter je organ otečen in zabrazgotinjen. Temu rečemo ciroza jeter, ki je smrtno nevarna. Dobro se pozanimajte tudi o zdravilih in prehranskih dodatkih, ki jih jemljete.

tudi na čustvovanje ter se izrazi z anksioznostjo in depresijo.

Simptomi alergije

Zdrava jetra proizvajajo protitelesa, ki pomagajo iz telesa izločiti alergene. Zamaščena jetra začnejo namesto izločanja alergenov te kopičiti. Nakopičenost alergenov sproži obrambni mehanizem možganov, ti začnejo proizvajati histamin. Pojavljajo se splošni simptomi alergije, kot so glavobol, srbečica, draženje kože.

Hipertenzija

Ljudje z zamaščenimi jetri se verjetneje spopadajo s hipertenzijo – visokim krvnim tlakom. Visok

krvni pritisk pogosto spremlja povišana raven slabega holesterola, zato je večje tudi tveganje za bolezn srca in ožilja. Kombinacija zamaščenih jeter in visokega pritiska lahko vodi do bolezni jeter.

Pospešeno potenje in neprijeten vonj

Jetra so razmeroma velik organ, in če delujejo čezmerno, začnejo sproščati večje količine toplote. To je pogosto opaziti pri ljudeh, pri katerih so jetra že zamaščena. Povečana temperatura v telesu vodi do potenja, saj se telo poskuša ohladiti. Čezmerno potenje povzročata tudi težave z neprijetnim vonjem telesa.

Tea Dečman

Foto: Dreamstime/M24

OTROŠKO PUSTOVANJE CAMPUS PONEDELJEK

DVORANA CAMPUS SAVA PTUJ • 28. 2. 2022, OD 16-1H DO 20-1H

RIBIČ PEPE • ČUKI • PLESNA ANIMACIJA

VSTOPNICE JE MOČ KUPITI V TAJNIŠTVU DRUŽBE RADIO-TEDNIK PTUJ TER NA EVENTIM.SI.

OTROCI DO 2. LETA BREZPLAČNO, OTROCI DO 14 LET - 5 EUR, ODRASLI - 15 EUR.

www.radio-tednik.si

